די חסידישע פרשה

מאמרים על פרשיות השבוע ומועדי השנה
מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה

ד"ה ושאבתם מים בששון (ב)

ענינו הפנימי של ניסוך היין וניסוך המים

יו"ל לימים ראשונים דחג הסוכות ה'תשע"ד

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וציונים

שנה ב / גליון פד
שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלש לבריאה

ב״ה.

פתח דבר

לקראת חג הסוכות, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי׳, את הקונטרס **׳די חסידישע פרשה׳**, והוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות דפרשיות השבוע ומועדי השנה, מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבינו הזקן. ומטרתו להקל בלימוד ה׳חסידישע פרשה׳ בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים המיוסדים על דרוש זה וכן על עוד ׳הנחות׳ מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו״ר הזקן, תורת חיים, מאמרי אדמו״ר האמצעי, אור התורה וכו׳). גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא״ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כידוע ש׳דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר׳).

בכדי להקל על הלומד והמעיין, הגהות כ״ק אדמו״ר הצ״צ נדפסו בתור הערות (**באותיות כגון דא**) בשולי הגליון ולא במקומם בגוף המאמר.

* * *

ויה״ר שנזכה לקיום היעוד ״כי מלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים״, ונזכה לשמוע תורה חדשה, ״תורה חדשה מאתי תצא״, במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
לוי געלב
שלמה לייב גאלדמאן

יד תשרי, ערב סוכות,
תשע״ד

להזמין או להקדיש את הגליונות הבאים או לשלוח הערות נא ליצור קשר עם לוי געלב 310-938-4016
או באימייל info@maamaronline.com

The Ma'amarim of LIKKUTEI TORAH and TORAH OR are copyright by the Kehot Publication Society, a division of Merkos L'inyonei Chinuch Inc. and are reprinted here with permission.

נדפס באדיבות:
The Print House
538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237
718-628-670

מאמרי הספרים 'תורה אור' ו'לקוטי תורה' לאדמו"ר הזקן, קיבלו בפי הרבי את הכינוי
"די חסידישע פרשה". כי כשם שישנה פרשת השבוע בתורה, שהיא נקראת בציבור בשבת,
כך יש לחסידים "די חסידישע פרשה" קבועה מדי שבת, והיא - המאמר ב'תורה אור' ו'לקוטי תורה',
שנותן חיות בכל עניני השבת ופרשת השבוע.

בכינוס השלוחים תשנ"ב פרשת חיי שרה כ"ה מר-חשון, מבה"ח כסלו, דיבר הרבי לכל השלוחים אודות "די חסידישע פרשה", ובסוף השיחה אמר שלימוד כל התורה אור ולקוטי תורה הוא אחד מהדברים שימהר את הגאולה, וזל"ק:

"ובפרט דורך דעם וואס מ'נעמט אן אויך די החלטה טובה צו לערנען גאנץ ספר תורה אור ולקוטי תורה כל חלקיהם עד סיומם . ."

ניתן להשיג 'די חסידישע פרשה' בכל שבוע באימייל info@maamaronline.com.

אלפים מאנ"ש ומאחינו בני ישראל שיחיו לומדים את ה'חסידישע פרשה' באופן המובן ושוה לכל נפש.

פרוייקט זה נוסד לרגל שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק רבינו הזקן נבג"ם.

תודתינו נתונה לכל אחד ואחד מן המאפשרים לפרוייקט חשוב זה, ובפרט לבית הדפוס The Print House NY.

ומאמצינו להוציא לאור בקרוב ספרים עם מאמר לכל שבת ומועד בעזרת ה' יתברך.

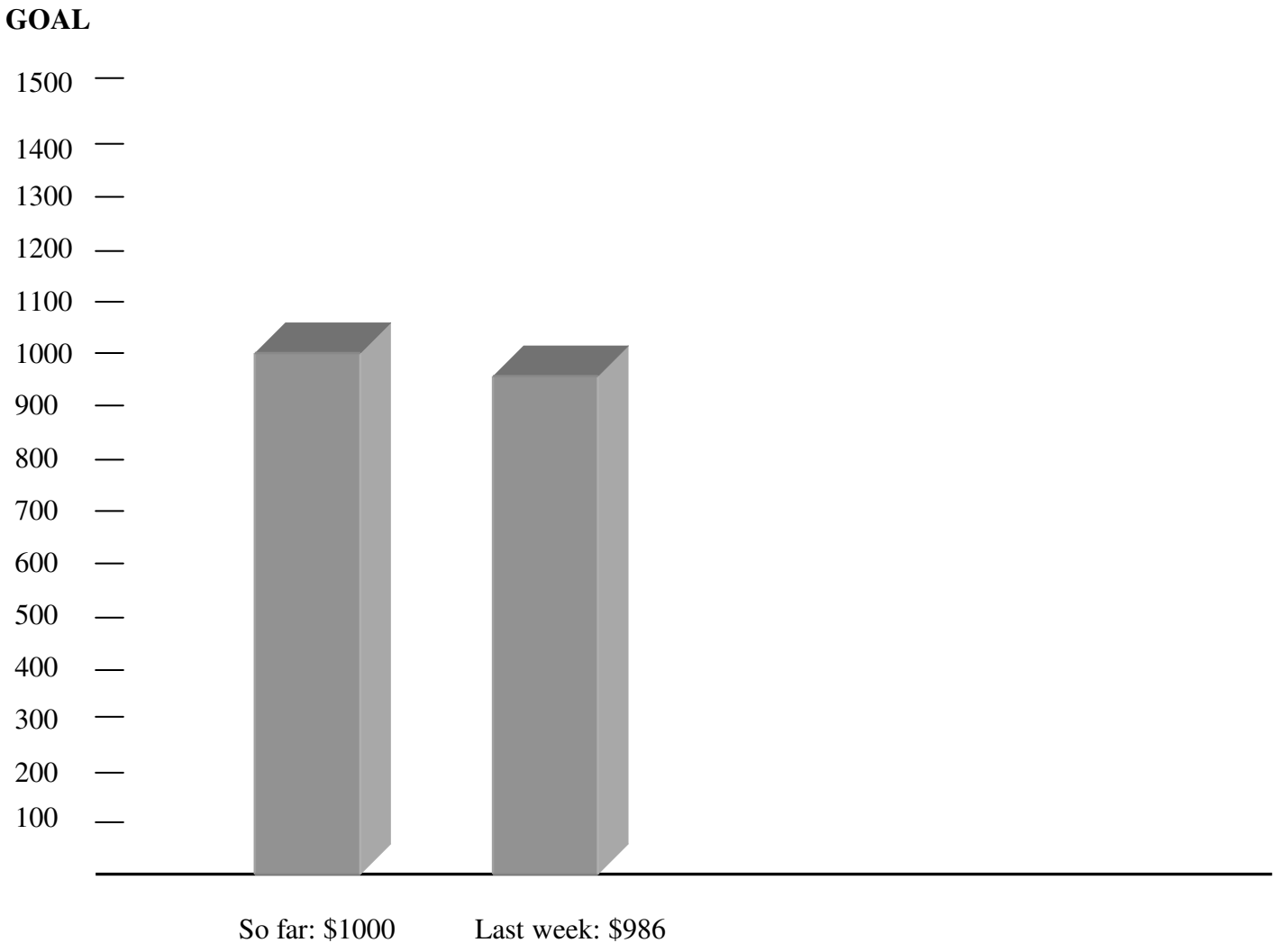
בטוחנו שלימוד החסידות באופן ד'יתפרנסון מיניה' מחיש את התגלות משיח צדקינו בקרוב ממש.

מערכת "די חסידישע פרשה".

WE HAVE A MATCHING DONOR, HELP US MEET OUR GOAL!

We have been approached by a generous benefactor who will significantly back this project on an ongoing basis. Provided we first reach our goal of securing an additional $1500 per month in ongoing donations, he has agreed to match that! If you have ever benefited from this project and want to see it continue and grow, please help us with your ongoing donation of whatever you can give. This is an amazing opportunity and we want to be certain to accomplish our goal. Go to our website www.MaamarOnline.com to donate.

ניגש אלינו תורם נדיב שיהיה משמעותי בתמיכת פרויקט זה. כדי שנזכה לתמיכתו, התנאי היחיד הוא שנגיע למטרה של הבטחת $1500 נוספים לחודש בתרומות מתמשכות, והוא הסכים להתאים את זה! אם אי פעם נהנת מהפרויקט הזה ורוצה לראות אותו ממשיך וצומח, אנא עזור לנו עם התרומה המתמשכת שלך, כל מה שתוכל לתת. זוהי הזדמנות מדהימה ואנחנו רוצים להיות בטוחים להשיג את המטרה שלנו. אפשר לתרום באתר שלנו www.MaamarOnline.com.

מאמר ד"ה

ושאבתם מים בששון (ב)

לקוטי תורה דרושים לסוכות דף עט

תוכן המאמר

ושאבתם מים בששון (ב) 8

פרק א (7): ביאור עניין ניסוך היין ע"פ חסידות

פרק ב (11): ההבדל בין ניסוך היין בכל השנה לניסוך היין בחג הסוכות

פרק ג (12): ביאור ההבדל בין עבודת הלויים לעבודת הכהנים

פרק ד (14): ביאור ההפרש בין מדריגתן של תורה שבכתב לתורה שבעל פה

פרק ה (15): הטעם שניסוך המים אינו כתוב בתורה שבכתב, רק בתורה שבעל פה ; ביאור המאמר רז"ל ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה

פרק ו (17): החיבור שצריך להיות בין חכמה ובינה, וחיבור זה בעבודת ניסוך המים

פרק ז (19): ביאור עניין 'ממעיני הישועה', ו'כוס ישועות אשא', הישועה של ספירת המלכות

פרק ח (23): הטעם הפנימי שהקפות בשמיני עצרת אינן נזכרות גם בתורה שבעל פה, והן רק מנהג ; העטם שתפילת ערבית רשות

ב״ה. לקו״ת דרושים לסוכות, ד״ה ושאבתם מים בששון (ב) [עט, ד – פ, ד]

פרק א

ביאור עניין ניסוך היין ע״פ חסידות

"וּשְׁאַבְתֶּם[1] מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה"[2].

[הגמרא (סוכה מח) מביאה כתוב זה בקשר לענין שאיבת וניסוך המים. שכן אחד מן העניינים המיוחדים של חג הסוכות הוא, שמלבד עבודת ניסוך היין היה ניסוך המים, היינו, שהיו מנסכים מים על גבי המזבח.

[ולהלן יבאר תוכנו הפנימי של כתוב זה ושייכותו לניסוך המים בסוכות, ומדוע היה צריכה להיות עבודת ניסוך המים **בששון** דוקא:]

הנה, בכל השנה היה ניסוך היין על גבי מזבח, והוא מפורש בתורה שבכתב, בהדיא בכמה מקומות.

ובחג הסוכות היה עוד גם ניסוך המים על גבי המזבח כל שבעת ימי החג [מלבד ניסוך היין שהיה גם כן אז], **והוא הלכה למשה מסיני[3], שאינו מפורש בהדיא בתורה שבכתב, רק דרבנן סמכוה אקראי.**

"כידוע דלמדו מקרא ד'ונסכיהם' כו' באסמכתא בלבד" (סידור עם דא"ח).

"שביום השני כתיב 'ונסכיהם', שנתוסף מ"ם לבסוף, וביום השישי נאמר 'ונסכיה', ניתוסף יו"ד, וביום השביעי נמאר 'כמשפטם', ניתוסף גם כן מ"ם [וביחד הוא מים] (שזהו רק בדרך רמז, ולולי הלכה למשה מסיני אפשר לא היו למדים מזה כלל ניסוך המים, רק מאחר שנאמרה הלכה למשה מסיני, לכן סמכוהו אקרא,) הגם שנאמר בדרך רמז בג' ימים" (סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקלט).

ושאיבת המים [ממי השילוח לצורך ניסוך המים] **היה בשמחה גדולה, עַל שֵׁם "ושאבתם מים <u>בששון</u> כו'", כמבואר במסכת סוכה סוף פרק ד', וריש פרק ה'.**

- כמו שאמרו רז"ל שם (סוכה נא, א): 'מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו'. והולך ומבאר לדוגמא: כמו שכתוב לגבי קרבן התמיד 'ונסכו רביעית ההין לכבש האחד, בקדש הסך נסך שכר לה'.

---

1) **הביאור של דרוש זה מיוסד על מאמרים אלו:**

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור רסח, א. עוד הנחה במאמרי אדה"ז נביאים ע' עט ואילך.

קיצורים והגהות נדפסו באוה"ת דברים כרך ה' ע' ב'קמז.

ד"ה ושאבתם – תרל"ד [נדפס בסה"מ תרל"ג חלק ב' ע' תקלט] מיוסד על מאמר זה.

ראה הענינים בסה"מ אתהלך ע' מז ד"ה להבין ענין ניסוך המים. ובסה"מ תרל"ה חלק ב' ע' תמא.

לכללות המאמר ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' כא. ועוד.

2) **(בישעיה י"ב [ג]).**

3) **(סוכה ל"ד א', זבחים ק"י ע"ב** [וכן הוא בסוכה מד, א. תענית ג, א (בסוגיא דניסוך המים), מועד קטן ג, ב]).

שם איך שהיו חסידים ואנשי מעשה מרקדים ושרים בעת שאיבת המים.

ויש להבין הטעם למה אינו מפורש בתורה שבכתב כו'.[4]

"ולכאורה, הנה, מה שנאמרה ונשנית בתורה שבכתב כמה פעמים בפירוש הנה זהו גדול יותר, אם כן, ניסוך היין היא בחינה יותר עליונה. אמנם, באמת הנה כתיב 'ושאבתם מים בששון', משא"כ ביין, וגם אמרו רז"ל במשנה 'כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו', ואם כן, גדלה מעלת ניסוך המים על היין כו'" (סה"מ תרל"ג שם)!

ואם כן, צריך להבין הטעם ניסוך המים אינו מפורש בתורה שבכתב?

והנה, בתחלה צריך להבין ענין ניסוך היין.

בכדי להבין הטעם מדוע ניסוך המים אינו מפורש בתורה שבכתב, יש להקדים ולבאר תחילה עניינו הפנימי של ניסוך היין, ואחרי זה (ועל פי זה) יבאר גם עניינו הפנימי של ניסוך המים.

כי הנה, ביין כתיב[5] "הֶחְדַלְתִּי אֶת תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹקִים וַאֲנָשִׁים".

כדי להבין עניינו של ניסוך היין, צריך להבין תחילה תוכנו הפנימי של יין בכלל. וענין זה יובן על פי מה שכתוב ביין 'החדלתי את תירושי (- יין) המשמח אלקים ואנשים', שמכתוב זה מוכח שישנו קשר ויחס מיוחד בין יין ושמחה ('המשמח אלקים ואנשים').

בהיות ידוע[6] דבינה אֵם הַבָּנִים היא הַשְּׂמֵחָה, כמ"ש[7] "אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה".

עניינה של בינה הוא הבנה והשגה, לעומת כח החכמה שהיא הברקה כללית לבד של השכל המושג. דחכמה היא הנקודה שכוללת את כל ההתרחבות וההתפשטות של הרעיון השכלי מההעלם. ואילו בינה היא שלב אחרי חכמה, היינו, הכח שבמוח האדם שמביא ומגלה ומפתח את נקודת החכמה בהבנה והשגה מליאה דבינה, שהאדם תפס והשיג את הענין על בוריו, וביכולתו להסבירו לאחרים, כי עתה הוא מבינו הדק היטב לאורכו ולרחבו.

וזהו מה שכח הבינה נק' 'אם הבנים': כי תפקיד האם הוא לקבל הטפה מהאב וּלְפַתֵּחַ ולגלות אותה להיות וולד שלם עם כל הפרטים שבו. והיינו, שהאם מביאה את כל הפרטים של הוולד מהעלמם בהטפה לידי גילוי בהוולד עם כל אבריו וגידיו.

והנה, דווקא כאשר האדם מבין ומשיג במוחו ענין מסויים, אזי נולדות בליבו מדות ורגשות אל הדבר ההוא. כגון, כאשר האדם מבין ש'קרבת אלקים לי טוב', אזי מתעורר ברגש של תשוקה וצמאון להתקרב אל ה'.

וזהו שהשמחה שייכת לבינה דווקא ('אם הבנים שמחה'), כי אם האדם לא מגיע לשלב הבינה, לא נולדות בו שמחה ומדות כלל, אלא רק כאשר האדם מבין ומשיג גדולתו ית' נולדות ומתעוררות בליבו שמחה וחדוה מחמת הכרתו בגדולת ה'.

(ועל פי זה יבאר להלן שזהו גם כן בחינת יין הנ"ל, היינו, שהוא בחינת בינה, שדווקא בינה מביאה לידי שמחה).

כי השמחה היא גילוי ההעלם.

הטעם שמבחי' בינה דווקא נולדת שמחה באדם, הוא מפני כי תוכן עניינן של שמחה ובינה הם חד. והצד השוה שביניהם הוא עניין גילוי ההעלם. כמו שאנו רואים כאשר מישהו נמצא במצב של שמחה אזי מתחיל לדבר ואפילו לרקוד וכו', היינו, דכל כוחותיו מתגלים מתוך ההעלם. וכמו עד"מ אב בעת שמחת חתונת בנו יחידו, הנה, אפילו אם הוא קמצן בטבעו, הרי אז יפזר ממונו לכל אשר ירצה, מחמת תכונה זו של שמחה – גילוי ההעלם.

"ענין השמחה הוא גילוי ההעלם, וכמשל המלך שדרכו לישב בחדרי חדרים בהיכלו כולו אומר כבוד, וכל כבודו פנימה. אך, בזמן שמחתו מתראה ומתגלה לעין כל" (לקו"ת דרושים לשמ"ע פח, ג).

[ובזה יבאר מדוע השמחה נמשכת מהבינה דווקא:]

לכן, נמשך [השמחה] דוקא מבחינת בינה, שהוא כשמבין ומשיג תעלומות חכמה, שנמשך בגילוי

---

4) (ועיין מזה בזהר בסוף חלק א' בהשמטות דף י"א ע"ב, ודף י"ב ע"א וע"ב).

5) (שופטים ט').

6) בהבא להלן בענין בינה ושמחה ראה לקו"ת פ' צו מאמר ד"ה מצה זו.

7) תהלים קיג, ט.

בהבנה והשגה ממש, שמשיג אותו בטוב – או יהיה השמחה.

מה שאין כן כשעדיין אינו משיג הדבר בהשגה היטב, רק הוא עדיין נעלם בכח חכמתו, ואינו <u>בגילוי</u> אצלו ממש – לא יקבל עונג ושמחה כלל.

[לסיכום: יין הוא בחי' בינה, כי שניהם גורמים גילוי ההעלם, ושניהם מביאים לידי שמחה, כי כל עניין השמחה הוא גילוי ההעלם].

אך, הנה, בינה נקראת 'גן עדן', 'עלמא דאתכסיא'[8], וכמ"ש בזהר חלק א [פרשת] **ויצא.[9]**

הגם שמבואר לעיל שאחת התכונות של בינה היא גילוי ההעלם, היינו, שלגבי חכמה בינה היא בחי' גילוי – אף על פי כן, איתא בזוהר שבינה נקראת 'עלמא דאתכסיא' – עולם המכוסה והנעלם.

היינו, למעלה ישנן "עלמין דאתגליין", ו"עלמין סתימין דלא אתגליין" ("עלמא דאתכסיא"). עלמין דאתגליין הם ההמשכה של אלקותו ית' בבחי' גילוי, שמציאות הברואים והעולמות כבר ניכרת ונפרדת בבחי' גילוי כל אחד בפני עצמו. לעומת מציאותם במקורם, דשם הם מכוסים וכלולים באלקות, ומחמת גודל הגילוי אשר שם אין מציאותם ניכרת, אלא הם עדיין בהעלם. וזהו בחי' "עלמין סתימין", דקאי על מקור של ההמשכה האלקית כפי שהעולמות והנבראים כלולים שם לגמרי בעצמות אלקות, ובמילא אין מציאות הנבראים שם בגילוי עדיין.[10]

וזהו הטעם שבינה נקראת גם בשם 'עלמא דאתכסיא', כי בינה היא למעלה מהגילוי במדות, אלא היא עדיין בהעלם וכלולה במוחין של האדם. כמו ש'עלמא דאתכסיא' קאי על עולמות עליונים, שהם מכוסים ונעלמים מצד גבהותם (- כמו עד"מ זיו השמש כפי שהוא בתוך כדור השמש, שאז הוא בהעלם גמור במקורו). כך היא בחי' הבינה, שהיא למעלה מהגילוי במדות שבלב.[11]

וליתר ביאור:

"דהנה, בחינת המוחין שייכים גם לעצמו, שיכול לישב ולהשכיל השכלות, אבל בחי' הרחמים והחסדים אינם שייכים כי-אם על זולתו ולא שייך לומר שמשפיע בחי' הרחמים והחסדים שלו על עצמו כו'. וזהו פירוש הפסוק 'זכור רחמיך וחסדיך' – הם המדות – 'כי מעולם המה', שבחי' מדות שייכים לעולמות, ושורש בריאת העולמות נמשכים מבחי' המדות אלו כו' ... אבל יש בחינה עליונה יותר שהוא מובדל מבחי' המדות הנמשכים בעולמות, והוא בחי' בינה הנקראת 'עלמא דאתכסיא', שמכוסה ונעלם" (סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקמא).

וזה היה עבודת הלוים, דכתיב "ועבד הלוי הוא"[12], שממשיכים בחינת 'הוא'[13] – דהיינו, 'עלמא דאתכסיא'.

וזה היה כל עניין עבודת הלויים (על פי פנימיות העניינים) בשירה וזמרה על הקרבנות, כדי להמשיך מבחי' 'הוא', 'עלמא דאתכסיא' (ד'הוא' לשון נסתר, המורה על דבר שאינו לפניו) – בינה – למטה ב'עלמא דאתגליא'. וזהו הפירוש הפנימי במה שכתוב 'ועבד הלוי הוא' – כי לכאורה ע"פ פשטות תיבת 'הוא' מיותרת, דהוה ליה למימר 'ועבד הלוי את עבודת אהל מועד'. אלא העניין הוא, שכל עבודת הלויים היתה בבחי' 'הוא', היינו, להמשיך בחינה זו למטה ולהביאה לידי גילוי.

"'הוא' – דא עתיקא"[14], המלובש בבינה.

---

8) ראה זהר בראשית יח, א. ויצא ס"ת קנב, א. קנח, רע"ב וארא כט, ב. ת"ז בהקדמה א, סע"א ואילך. תניא פרק כו.

וראה גם תו"א בשלח סב, א. לקו"ת צו יד, ב ואילך. מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' שסט ואילך. ספר שער האמונה לאדמו"ר האמצעי פרק נ"ב. סה"מ תרנ"ט ע' קמה ואילך. סה"מ תרע"ח ע' רנד. סה"מ תרח"צ ע' קפח ואילך.

9) (קנ"נ ב' קנ"ד, ובשאר דוכתי).

10) "דהנה, ים ויבשה הוא עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, ד'כל מה שיש ביבשה יש בים', רק שהברואים שבים הם מובלעים ומכוסים בים, ואי אפשר להם לפרוש מן הים, שמיד שפורשים מן המים הם מתים, אבל ברואים שבארץ, הגם שמקבלים יותר מן הארץ, מ"מ, הם נפרדים מהארץ. וכמו כן למעלה, עלמא דאתכסיא הוא בבחי' ים, שנבראים דעלמא דאתכסיא הם כלולים ומיוחדים בחיות אלקי שבהם, משא"כ ברואים דעלמא דאתגליא הם כמו נבראים שבארץ, והיינו, דהגם שהם מקבלים חיות מאלקות, עם כל זה, הם בבחי' יש ונפרד. וגם מחולקים בעבודתם, דנבראים דעלמא דאתכסיא, עבודתם הוא בבחי' ביטול במציאות, ונבראים דעלמא דאתגליא, הגם שעבודתם הוא בבחי' ביטול, אבל זהו בבחי' ביטול היש, שהוא בבחי' הביטול, ומכל מקום הוא יש" (סה"מ עת"ר ע' תי-תיא [בהוצאה החדשה]).

11) וזהו הטעם שבינה נק' גם כן בשם 'גן עדן', כי על גן עדן נאמר 'עין לא ראתה אלקים זולתך', שהוא מדריגה גבוהה מאד, והוא בהעלם באלקות, כמבואר בפנים בענין 'עלמא דאתכסיא'.

12) במדבר יח, כג.

13) ראה לקו"ת פ' קרח מאמר ד"ה ועבד הלוי הוא.

14) זהר חלק ג' (קעח, ב). וראה ביאורי הזהר להצ"צ ע' תקכ ואילך.

איתא בזהר (פ׳ קרח ח״ג דף קעח, ב): ״׳ועבד הלוי הוא׳, ׳הוא׳, דא עתיקא״. דהיינו, שהזהר מפרש ד׳הוא׳ קאי על מדריגת ׳עתיק׳. וענין הלוי הוא ׳לעבוד׳ את בחי׳ זו של ׳הוא׳. והמפרשים על הזהר מסבירים ש׳עתיקא׳ קאי על בינה.

כי ידוע מה דאיתא בזהר (פ׳ קרח קיח, ב): ש׳התגלות עתיק הוא בבינה׳ דוקא. כי ענינו ומדריגתו של עתיק הוא תענוג, ועד״מ באדם – שמקבל עונג דווקא כאשר הוא מבין את הענין שכלי. כי עד אז אין לו שום הבנה ותפיסה והשגה בהענין, ולכן אינו מרגיש עונג מחמתו. משא״כ כשבא לכלל הבנה, אזי מקבל האדם תענוג רב, והעניין שכלי נעשה ערב (׳געשמאק׳) אצלו (עי׳ בענין זה בתו״א ריש פ׳ לך לך).

– מהעלם אל הגילוי.

עבודת הלויים היתה להמשיך מבחי׳ בינה, ׳עלמא דאתכסיא׳, מההעלם אל הגילוי.

[מבאר הדרך כיצד היו הלויים ממשיכים מבחי׳ בינה, ׳עלמא דאתכסיא׳:]

והיינו, על ידי השיר שהיו אומרים על היין, שהוא בחינת בינה.[15]

מכיון שעבודת הלויים ברוחניות היתה להוציא ולהמשיך את בחי׳ בינה (עלמא דאתכסיא) מההעלם אל הגילוי, לפיכך גם בגשמיות היתה עבודתם בזה הענין, היינו, בשירה בפה ובזמרה בכלי בעת הקרבת הקרבנות והנסכים. כי כל ענין השיר הוא ענין ההתגלות. שע״י השיר מתגלות ומתעוררות מדות האדם, יש שיר שמעורר רגש של שמחה ואהבה, ויש שיר שמעורר רגש של מרירות וכו׳. וזהו גם הטעם ששירתם היתה על היין דווקא, כי גם ענין היין הוא בינה וגילוי ההעלם, כפי שיבואר בסמוך.

וזהו ענין ״יין המשמח אלקים ואנשים״.

על פי כל הנ״ל יבואר הפירוש הפנימי בהכתוב המובא לעיל ׳החדלתי את תירושי (- יין) המשמח אלקים ואנשים׳.

– שמביא אלקות לידי גילוי לאנשים, דהיינו, על ידי הבינה, שמבין ומשיג גדולת ה׳, [עי״ז] תתלהב נפשו בה׳.

מבואר לעיל שבינה גורמת לשמחה, והעניין של שניהם הוא גילוי ההעלם, והשורש להגילוי של שמחה הוא הבינה.

וזהו ׳יין המשח אלקים ואנשים׳, כלומר, בחי׳ יין – בינה, גילוי ההעלם – גורמת שמחה ל׳אלקים׳ ול׳אנשים׳. היינו, ׳אלקים׳ הוא אלוקות, והשמחה הנפעלת באלוקות היא כאשר אלוקות מתגלית, והשמחה שב׳אנשים׳ היא התעוררות השמחה וההתלהבות על ידי התבוננות האדם בגדולת ה׳. וזהו שיין משמח אלקים ואנשים, כי גורם שמחה וגילוי באלוקות, ושמחה באדם המתבונן.

במילים אחרות: על ידי שהאדם מתבונן (יין) ומשיג גדולת ה׳, התבוננות זו גופא מביאה אלוקות לידי גילוי במוח האדם, וכתוצאה מהתגלות זו נגרמת שמחה באדם, ש״תתלהב נפשו בה״, כי עכשיו כאילו רואה אלוקות בעיני שכלו.

וזהו גם כן בחינת יין הגשמי, שגורם גם כן השמחה וגילוי ההעלם, ׳נכנס יין [יצא סוד][16] כו׳.[17]

יין גשמי מקבל כל תכונותיו הרוחניות (שגורם שמחה וגילוי ההעלם) משורשו למעלה, ועד מבחי׳ עשר ספירות עליונות (ורק התהוות היין הגשמי הוא יש מאין ממש, ואין לו מקום למעלה בעולמות עליונים). והטעם האמיתי מדוע טבע היין הוא שגורם שמחה וגילוי ההעלם – כמאמר רז״ל ׳נכנס יין, יצא סוד׳, דעל פי פשטות הביאור הוא, דכאשר האדם שותה הרבה יין, הרי אז (מחמת ריבוי היין המשכר) מגלה ואומר סודות נפשו, שבדרך כלל (במצבו הרגיל) לא היה מגלה אותן – הוא מפני שזהו כל תוכן ענין הבינה למעלה (ספירת הבינה דעולם האצילות) – גילוי ההעלם מבחי׳ החכמה. ותכונות אלו משתלשלות ויורדות למטה בתוך היין הגשמי, ולכן נמשלה הבינה ליין, כי הרי זהו מקור ושורש הראשון של היין למעלה (היינו, התכונות רוחניות שלו, לא חומר היין עצמו, כנ״ל).

[לסיכום: עניינו ניסוך היין למעלה הוא התגלות בחי׳ בינה – הוא, ׳עלמא דאתכסיא׳ – למטה ב׳עלמא

---

15) ראה זהר חלק ג׳ קכז, א. וראה ספר הליקוטים דא״ח להצ״צ ערך יין סע׳ א.

16) סנהדרין לח, א.

17) (ועיין עוד מענין ׳ועבד הלוי הוא׳ בד״ה ׳אז ישיר משה ובני ישראל׳. ומענין ׳הוא׳ בד״ה ׳לך לך׳, גבי: ׳הוא עשנו׳).

דאתגליא. ובעבודת האדם: התעוררות השמחה בלב על ידי ההתבוננות (בינה, יין)].

פרק ב

ההבדל בין ניסוך היין בכל השנה לניסוך היין בחג הסוכות

אך, ההפרש בין ניסוך היין שבכל השנה, לבחינת 'מועדים לשמחה', ובפרט סוכות 'זמן שמחתנו', שהיה בהם גם כן ניסוך היין:

לעיל נתבאר שעניינו של ניסוך היין ברוחניות הוא השחמה הנולדת מחמת הבינה, היינו, ההתבוננות בגדולת ה', וגילוי ההעלם. אך, צריך להבין ההבדל בין בחי' ניסוך היין של כל השנה (שהיו מנסכים יין ביחד עם כל קרבן), לבחי' ניסוך היין של המועדים (הג' רגלים), שהיה בהם גם כן ניסוך היין. שכן אם ניסוך היין בכלל ענייני השמחה הנולדת מבינה, הרי כל שכן וקל וחומר שבחי' ניסוך היין שבמועדים צריך להיות ביתר שאת וביתר עז, כי הם 'מועדים לשמחה', שיש מצוה לשמוח בהם. ובפרט בסוכות, שנק' 'זמן שמחתינו', צריך לומר שיש מעלה יתירה בבחי' ניסוך היין אז.

[בכדי להבין ההבדל ביניהם, מביא משל לשתי בחינות שמחה, דהראשון הוא בחי' השמחה של ניסוך היין דכל השנה, והשנית היא השמחה דבחי' ניסוך היין של המועדים:]

הוא כמו על דרך משל אדם כשנתפעל ושמח מאיזה דבר, אף על פי כן, יכול להיות השמחה וההתפעלות אצלו בהעלם מוולתו, שיהיה <u>תוכו</u> רצוף חדוה ושמחה, ואינו גלוי לעין כל.

"על דרך משל באדם יש ב' מיני גילוי אורה ושמחה, האחד, כאשר עדיין יוכל להעלים השמחה שתתיישב בליבו לבלתי הגלות נגלות לזולתו" (סידור עם דא"ח).

אבל כשנתפעל ונשמח מאד מאיזה דבר, אזי נראה שמחתו לעין כל, ומרנן ומרקד ברגל, ומטפח ביד, שאינה יכול להיות בהסתר מרוב גדולת השמחה.

והב': כאשר תגבר השמחה כל כך עד שלא יוכל כלי לבבו להכיל אותה, וכתוצאה מזה תצא חוץ לכלי הלב, ותבוא לידי גילוי במעשי האדם – שמרנן ומרקד ברגליו ומטפח ביד, שמחמת מעלת שמחה זו אינה יכולה להשאר בהסתר בתוך האדם, אלא תצא אל החוץ. וכמשל חבית המלאה מים כל כך עד שהמים יוצאים ושופכים ממנה.

[והנמשל:]

כך כל השנה, אף שנתפעל מאלהות אין סוף ב"ה ה'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין'[18], עף אל פי כן, הוא בהעלם אצלו, שאור השמחה מתעלם בהכלי [- כלי הלב], והכלי מגבילתו.

"כמו כן בכנסת ישראל ב' מיני שמחה, האחד בשאר ימות השנה שמצוה גם כן לעבוד ה' בשמחה [כמ"ש 'עבדו את ה' בשמחה', וכתיב 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב'], אמנם, הוא בבחי' אור פנימי המתיישב בליבו בלבד" (שם), וממילא הוא בהעלם אצלו, שרגש השמחה מוגבל ונשאר בכלי הלב.

---

18) ידוע (ראה זהר חלק ג, רכה, א: 'דאיהו ית' ממלא . . וסובב כל עלמין') אשר יש שני מיני אורות וגילויים ממנו ית' לצורך התהוות העולמות והנבראים, ונקראים 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין'.

וביאור ענינם בקיצור: אור ה'ממלא כל עלמין', היינו אורו ית' המוגבל שהקב"ה המשיך והאיר מעצמו בכדי להחיות את העולמות בחיות פנימית, כמשל הנשמה הממלאת את הגוף ומשפיעה בו חיות פנימית. וענינו וגדרו של אור זה הוא שמתלבש ונקלט ונרגש במקום ובמדריגה שמאיר בהם. וכמו עד"מ כאשר אדם שומע דבר חכמה מחבירו ומבין אותו, הרי 'אור השכל' נתפס ונקלט במוחו. וכך אור הממלא נמצא בגלוי ונרגש במקום שבו הוא שורה ומתלבש, ולכן נק' אור הממלא כל עלמין, דאין הכוונה רק שנמצא בתוך העולם (שהרי גם אור 'הסובב כל עלמין' נמצא בתוך העולם ממש, כמ"ש בתניא פמ"ח), אלא שהעולם משיג ותופס וקולט את החיות מאור הממלא כל עלמין והיא נרגשת בו ומתאחדת עמו.

ואור הסובב כל עלמין הוא הגילוי ממנו ית' בבחי' בלי גבול, ומפני גודל מעלתו אינו מתגלה ומתלבש בעולמות ובנבראים באופן פנימי. וכמו רב המלמד תלמיד קטן סברא נעלית ומופשטת מאד, אשר הגם שהתלמיד יכול לזכור ולחזור את דברי הרב, למעשה לא הבין את הסברא כלל והיא לא נקלטה במוחו כלל, וכן אור הסובב כל עלמין נמצא בתוך כל העולמות (כפי שיבואר לקמן שהוא עיקר חיות העולמות), אבל אינו נרגש ונתפס בהם בגלוי, כי הוא למעלה מעלה מבחי' וגדר גילוי.

אבל בחג הסוכות נראה שמחתו לעין כל, שהאור [של השמחה] **בוקע הכלי, מחמת רוב גדולת אור השמחה, וריבוי גילוי ההעלם.**[19]

"משא"כ בחג הסכות המצוה לשמוח בבחי' מקיף שלא יכילנו כלי הלב כו', ואין זה אלא מפני ההתבוננות בעצמות אור אין סוף[20], להיות שאינו נגבל כלל תוך כלי השכל, לכך, השמחה תהיה גם כן בלי גבול" (שם).

ושמחה זו [הבלתי מוגבלת (של חג הסוכות)] **היא הרעש הגדול, כמו שמרנן ומרקד כשנשמח בגשמי, כן — ויותר מכן — הוא הרנון והרקוד ברוחניות בשירות ותשבחות לפני ה', כמ"ש**[21] **'והאופנים בראש גדול'.**

שמחה זו של סוכות היא "כענין 'והאופנים ברעש גדול' כו', שהרעש הוא מפני חידוש הגילוי, שמשיגים החיות הנמשך להם מקדושתו ית', ולכן מרעימים ומרעישים בקול רעש גדול אדיר וחזק כו'.

"וכן הוא לענין השמחה, שהיא מהרחבת הדעת וההתבוננות, שכאשר יעמיק וירחיב בשכלו גודל עוצם הגילוי אשר הפליא חסדו, ככה יוסיף אומץ השמחה בליבו וישמח ליבו ויגיל אף גילת ורנן כו'.

"משא"כ כל השנה, אף ש'ברוך' ונמשך להיות בחי' הוי' בבחינת 'אתה', כאילו הוא לנוכח, אינו בבחי' גילוי השמחה, רק השמחה גנוזה בעבודה, וכמ"ש 'תחת אשר לא עבדת בשמחה' כו', ועושין מהעבודה עיקר [ולא השמחה עצמה], והשמחה היא 'שמחה של מצוה' [ולא ענין בפני עצמה], אבל ביו"ט השמחה היא בהתגלות" (לקו"ת דרושים לשמ"ע פח, ג [מצויין בהגהת הצ"צ כאן]).

זהו ענין ניסוך היין של כל השנה.

- השמחה שבבחי' גבול ומידה, כנ"ל.

וגם בסוכות היו מנסכים גם יין.

- וניסוך היין שבסוכות הוא השמחה הנולדת מחמת ההתבוננות באור אין סוף ב"ה עצמו, שכשם שהוא אין סוף ובלי גבול, כך השמחה תהיה למעלה מכל מדידה והגבלה.

[ועתה מתחיל לבאר עניין בחי' ניסוך המים שהיה רק בחג הסוכות:]

וניסוך המים הוא היה בחג הסוכות לבד, היו מנסכים יין בְּסַפָּל זה ומים בספל זה, מערבי של מים [ומזרחי של יין] **כו'** - שבסוכות היו מנסכים ושופכים את היין בספל המזרחי שעל המזבח, ואת המים בספל המערבי שעל המזבח.

וניסוך היין הוא בחינת בינה (כמבואר לעיל בארוכה), **וניסוך המים הוא בחינת חכמה** (כפי שיבואר להלן), **והוא גבוה מאד נעלה מניסוך היין.**

פרק ג

ביאור ההבדל בין עבודת הלויים לעבודת הכהנים

והענין:

- לבאר המעלה והיתרון שבבחי' חכמה על בינה, וכן בבחי' ניסוך המים על ניסוך היין.

כי זהו בחי' כהנים ולוים.

בחי' חכמה ומים, ובינה ויין, זהו בחי' כהנים ולויים, דכהנים הם בבחי' חכמה ומים, ולויים הם בבחי' בינה ויין, כדלקמן.

[מביא ראיה לזה מדברי הזהר:]

---

19) (ועיין מ"ש בד"ה 'ה' לי בעוזרי' [לקו"ת פח, ב]. ועיין מ"ש ריש פרשת שלח בד"ה 'ענין המרגלים' [לקו"ת שלח לו, ד], בפירוש 'זבת חלב ודבש', שהוא מחמת תוספת האור והגילוי לא יוכלו הכלים להעלים כו').

20) יש להעיר שהתבוננות בעצמות אור אין סוף ב"ה אין פירושו שמבין ומשיג אור עליון זה, שהרי הוא אין סוף ובלי גבול ממש, ו'לית מחשבה תפיסא ביה', כי השכל שלנו יכול להשיג רק דבר שבערכו, היינו, מה שנמצא בגבול, משא"כ עצמות אור אין סוף ב"ה למעלה מגדר גבול. אלא הכוונה היא, שמתבונן בזה גופא, איך שאור אין סוף ב"ה עצמו מרומם ומובדל לגמרי מכל העולמות והנבראים כולם, ואינו בגדר תפיסא כלל, ומתרכז דעתו בזה עד שנולדה אצלו תשוקה גדולה להתדבק באור אין סוף ב"ה עצמו שלמעלה מתפיסתו המוגבלת.

21) ברכת יוצר.

כמ"ש בזהר[22]: דְּיַיִן מסטרא דליואי אתי כו', ומסטרא דכהנא מיין צלילן נהירין.

- תרגום הזהר: יין בא מצד הלויים (בינה), ומצד הכהנים מים צלולים מאירים (חכמה).

[ועתה מבאר השייכות בין חכמה לכהנים ובינה ללויים:]

כי טבע המים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך[23], והוא בחינת כהן, שההשפעה יורדת לכהן גדול, ומשם לכל הכהנים.

כמאמר רז"ל[24]: 'כהן גדול נוטל חלק בראש', מדת ראש הוא משפיע.

- היינו, הפירוש הפנימי דברי רז"ל אלו הוא, שהכהן גדול הוא שייך לבחי' הראש, כמו הראש בגוף האדם, שהוא המשפיע לשאר חלקי הגוף ומנהיג אותם, כך הוא בחי' הכהן גדול, בדוגמת המים שיורדים מלמעלה למטה, כך הוא בחינת ומדריגת הכהן הגדול, ההשפעה היורדת ממנו לשאר הכהנים מלמעלה למטה.

ויין הוא בחינת לוים, שהוא ההעלאה ממקום נמוך למקום גבוה מאד.

לעומת זאת הוא בחי' היין, שהוא בחי' הלויים – שטבע היין הוא ההעלאה ממטה למעלה. כנראה בחוש דכאשר אדם שותה יין מרגיש שנגבה למעלה ל'עולם' יותר עליון. כמו כמה צדיקים גדולים בהתוועדם יחד שהיו שותים יין כדי להגיע למדריגה גבוהה יותר, ומשם יוכלו לגלות סודות התורה הכי עמוקות.

והוא גם כן לארמא קלא ברעש ושיר, שהוא בחינת התגלות, כמאמר רז"ל[25]: 'כל בעלי השיר יוצאים בשיר'.

וכך היתה עבודת הלויים מעין פעולת היין, בבחי' העלאה, שהיו מרימים ומגביהים קולם ברעש ושיר, דשיר פועל אותו הענין כמו שתיית היין, דכאשר האדם שר ניגון, הרי מרגיש שמתרומם ומתנשא ל'עולם' עליון ורוחני יותר.

וזהו גם הפירוש הפנימי במה שאמרו רז"ל 'כל בעלי שיר יוצאים בשיר'.

משנה היא במסכת שבת המדברת באיסור הוצאה בשבת מרשות לרשות, וכיון שהאדם מצווה על שביתת בהמתו (ככתוב בתורה "למען ינוח שרך וחמרך"), אסור שגם הבהמה תוציא דברים מרשות לרשות ועל זה מפרטת המשנה במה בהמה יוצאת ואינו נחשב הוצאה ובה אין בהמה יוצאת, ובמשנה זו נאמר ש"כל בעלי השיר", היינו בעלי חיים שדרכם לצאת כשיש על צאוורם "שיר" (כמו אצעדה, וטבעת קבועה בו ומכניסין בו רצועה או חבל ומושכין הבהמה), כגון כלבים של ציידים וחיות קטנות שנותנין שיר לצוראם לנוי, מותרים לצאת לרשות הרבים עם שיר זה.

אך, לפי פנימיות העניינים ביאור הדבר הוא, שכל עלייה ויציאה ממהות ומדריגה אחת למהות יותר נעלית היא על ידי בחי' שיר (כנ"ל ששיר פועל עלייה בנפש האדם). וזו היתה עבודת הלויים בשירה וזמרה על הקרבנות, בבחי' העלאה ממטה למעלה.

מה שאין כן מים הוא בחשאי, כמו בחי' כהנים ד'עובדי בחשאי אינון' כו'.

בניגוד לבחי' יין המורה על העלייה בשירה וזמרה ורעש גדול, הנה, המים הם בחשאי, שזורמים יורדים מלמעלה למטה מבלי לעשות הרבה רעש. וכך גם הכהנים שקשורים למים (כנ"ל מהזהר), עבודתם היתה בשקט ללא שירה וזמרה.

וכמו שבחינת כהנים גבוה מבחינת לוים, כמ"ש[26] "וַיְלַוּוּ עָלֶיךָ וַיְשַׁרְתוּךָ", כך ניסוך המים גבוה מאד נעלה מניסוך היין.[27]

---

22) (חלק ג' דף ל"ט ע"א).

23) ע' תענית (ז, א).

24) יומא יד, א. ע' נדרים סב, דוף ע"א. ובזהר חלק א' קמז, סוף ע"א, איתא 'כהן גדול'.

25) שבת נא, ב. ראה בכל זה לקו"ת ברכה צח, א. תורת שמואל תרל"ט ח"א ע' קנד. וש"נ.

26) במדבר יח, ב.

27) (ובפרט שהיה 'מים חיים', שנודע מדרגתם הגבה מאד נעלה בבחינת חכמה, כמ"ש במקום אחר גבי 'מים חיים' דקידוש מי חטאת כו'.

גם כמ"ש בדרוש 'והגדת לבנך', בענין: ההפרש שבין יו"ט לשבת, זהו גם כן 'מוחין דאימא' ו'מוחין דאבא'.

כשם שדרגת הכהנים גבוהה יותר מהלויים – כמ"ש 'וילוו עליך וישרתוך', שתפקיד הלויים הוא לשרת ולעזור את הכהנים, היינו שהם טפלים אל הכהנים הגבוהים מהם – כך גם ניסוך המים (דרגת הכהנים) גבוה יותר מניסוך היין (דרגת הלויים).

פרק ד

ביאור ההפרש בין מדריגתן של תורה שבכתב לתורה שבעל פה

[עתה הולך ומבאר עניין בחי' תורה שבכתב ותורה שבעל פה בכדי ליישב הקושיא שנשאלה בתחילת המאמר – מדוע ניסוך המים של חג הסוכות לא נזכר כלל בתורה שבבכתב, רק בתורה שבעל פה:]

ב. והנה, נודע ענין תורה שבכתב ותורה שבעל פה:

[תחילה יבאר בחי' תורה שבכתב:]

שתורה שבכתב הוא רק בחינת אותיות וצירופיהן, וכמאמר רז"ל[28]: 'כל התורה שמותיו של הקב"ה'.

עיקר עניינה של תורה שבכתב הוא אותיותיה והצירוף שלהן לעשות תיבות. ועניין זה מודגש יותר על פי המאמר רז"ל שכל התורה היא שמותיו של הקב"ה, שעל פי סוד טמונים בכל התורה שמות קדושים של ה', שאם כן, אותיות התורה וצירופיהן הם העיקר, כי על פי סוד הם עושים שמות של ה'. ואם היו משנים את האותיות ח"ו (אף על פי שלא היו משנים את העניין המתבטא מתוך האותיות) הרי מבטלים את שמות של ה'.

ולכן, כל אותיותיה מנויות[29] לבל יעדיף ויחסיר, וכל אות צריכה להיות בדמותו ותבניתו[30], והנגיעה [באות אחרת] **פוסלת.**

וזהו שאנו מוצאים בהלכה שאסור להוסיף או לגרוע מאותיות התורה, כי הן מנויות, היינו מניינן הוא בדיוק, ואם תיבה מסויימת כתובה מלא ו', אסור לכתוב אותה חסר.

ויתירה מזו: גם צורת ותמונת האותיות מדוייקת, שיש הרבה הלכות כיצד צריך לכתוב את האותיות. וכן כל אות צריכה להיות מובדלת בפני עצמה, ואם אות אחת נוגעת באחרת זו פוסלת את הספר תורה.

מכל זה נמצא, שעיקר עניין התורה שבכתב הוא אותיותיה.

והנה, האותיות הן בבחינת בינה.[31]

(על פי זה – שתורה שבכתב הוא בחי' בינה (אותיות) – יבאר להלן הקשר בין יין לתורה שבכתב, דשניהם הם בבחי' בינה, ולכן, מובן היטב מדוע ניסוך היין דווקא נזכר בתורה שבכתב).

[ומביא משל להבין עניין זה שאותיות הן בבחינת בינה:]

וכנראה בחוש, שכשבא השכל לכלל <u>הבנה</u> והשגה, [אזי דווקא] **מתגלים בו בחי' <u>אותיות</u> במחשבה.**

אבל בבחינת חכמה, שהוא למעלה משכל המושג - שבשלב זה עדיין אינו מבין את העניין על בוריו, **אין בו בחי' אותיות עדיין.**

אותיות מצטיירות רק כאשר ישנו עניין ברור שיכול להתלבש בהן ולבוא לידי ביטוי על ידן, אך כאשר אין העניין ברור, אזי אי אפשר לבטא ולגלות אותו דרך אותיות. ולכן האותיות מתגלות בבחי' הבינה דווקא, כי אז נעשה הרעיון שכלי ברור ובהיר במוחו. וכך גם למעלה ברוחניות, דבבחי' בינה דווקא שייך עניין האותיות.

וזהו ענין אותיות התורה, שהתורה שבכתב היא בבחינת בינה, ובינה נקרא '<u>ספר</u> תורה' כמ"ש בזהר[32], והיינו, בחינת אותיות המחשבה.

וכמקום אחר נתבאר שזהו גם כן ההפרש בין ברכה לקדושה, גם לכן בכהנים נאמר 'וקדשתו', ובלוים כתיב 'לטהרם' כמ"ש במקום אחר בד"ה 'שבת שבתון', ועל פסוק 'ושמתי כדכד').

28) ראה זהר חלק ב' קכד, א. זהר חלק ג, יט, א.

29) ראה קידושין ל, א.

30) שו"ע יו"ד סימן רע"ד, סעיף ד, ה.

31) וכמ"ש במקום אחר ע"פ 'ופתחת עליו פתוחי חותם'. ועיין בהרמ"ז ריש פרשת ויקרא.

וזהו הטעם הפניני שעיקר התורה שבכתב הוא אותיות, כי שורש התורה הוא בבחי' בינה, וכנ"ל שבבינה דווקא מתגלות אותיות. וזהו שמבואר בזהר שבינה נקראת 'ספר תורה', כי עיקר עניין התורה הוא האותיות שבה, והן בבחי' בינה.

[אך לכאורה תמוה:]

ואף על גב ד'אורייתא מחכמה נפקת'[33]!?

אמנם תמוה, איתא בזהר ששורש התורה הוא בחכמה דווקא, 'אורייתא מחכמה נפקת', התורה יוצאת מבחי' חכמה, ולא בינה כמבואר לעיל.

[אלא העניין הוא:]

לגבי המאציל היא בחינת חכמה, אבל לגבי הנבראים היא בחינת בינה'.[35]

[אחרי שביאר תוכן בחי' תורה שבכתב, ממשיך לבאר תוכן בחי' תורה שבעל פה:]

ותורה שבעל פה היא בחינת חכמה, ושם אין האותיות עיקר כל כך, אלא השכל וההשכלה היא העיקרית, המתגלית בתוך האותיות.

ולכן, אין מדקדקין באותיותיה כל כך, כי בתורה שבעל פה העיקר היא החכמה וההשכלה.

וכמו שאמרו בגמרא: 'מאי טעמא דר' מאיר כו', שהוא בחי' טעמים, והוא בחינת חכמה, כנודע.[36]

"בתורה שבעל פה העיקר הוא בחינת השכל שבהאותיות, ולכן, זה אומר באותיות אלו, וזה אומר באותיות אלו ואין מדקדקים בזה כלל, כי העיקר הוא השכל שבהאותיות, והאותיות אינם מעלים ואינם מורידים" (סה"מ תרל"ג שם).

והרי מכל זה מוכח שעיקר עניין תורה שבעל פה הוא הטעם החכמה וההשכלה שבה, ולא האותיות, אלא שבתורה שבעל פה האותיות הן רק כלים ואמצעים שדרכם חכמת וטעמי התורה שבעל פה באים לידי גילוי.

[לסיכום: תורה שבכתב היא בבינה שלכן עיקר עניינה אותיות, ותורה שבעל פה היא בחכמה, ולכן אין האותיות נוגעות כל כך, רק השכל המתגלה על ידן].

פרק ה

הטעם שניסוך המים אינו כתוב בתורה שבכתב, רק בתורה שבעל פה; ביאור המאמר רז"ל ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה

ובזה יובן ענין הנ"ל – שניסוך היין כתיב בתורה [שבכתב], וניסוך המים לא נכתב בתורה, רק הלכה למשה מסיני [תורה שבעל פה]:

[וזהו שהולך ומבאר:]

והיינו, כי יין הוא בחינת בינה [כנ"ל בענין גילוי ההעלם], **תורה שבכתב** – וזהו **פירוש 'יינה של תורה'[37], וכדלקמן** – **ולכן,** [ניסוך היין] **יכולה להכתב בתורה שבכתב** - שהיא גם כן בבחינת בינה.

מה שאין כן ניסוך המים, שהוא בחינת חכמה, אינה יכולה להיות כתוב בתורה שבכתב, שתתפשט בבחינת כתב אותיות - כי חכמה (מים) היא נעלית מדי מלהיות מתגלית באותיות, כנ"ל.

והוא בחי' 'מוחין דאבא' ו'מוחין דאימא'.[38]

---

32) (ויקהל דף רי"ש).

33) זהר חלק ב קכא, א.

34) צריך עיון מהו הביאור בקטע זה.

35) (ולכן, חמשים יום מיציאת מצרים עד מתן תורה כנגד 'חמשים שערי בינה', וביום החמשים, שער הנ', ניתנה תורה. ועיין בזהר תצוה דף קפ"ג ע"א).

36) (ואף שלמטה הרי תורה שבכתב הוא בחינת ז"א ותורה שבעל פה היא בחינת מלכות, הרי אדרבה, באמת 'בחכמה יסד ארץ', שהיא מלכות, תורה שבעל פה, 'וכונן שמים – ז"א תורה שבכתב – הוא בתבונה. ועיין מ"ש ע"פ 'השמים כסאי והארץ הדום רגלי' כו').

37) ע"ז לה, א.

38) (ולפי מ"ש בעץ חיים שער כ"ו סוף פ"א מובן שכערך האצילות למעלה מהבריאה, כך ערך החכמה למעלה מהבינה באצילות עצמו, והיינו, שבינה היא בריאה שבאצילות, משא"כ חכמה. ובפרטות בחינת חכמה שנקרא 'מים חיים', היא בחינת

ניסוך המים ששורשו מבחי׳ החכמה הוא בחינת ׳מוחין דאבא׳ [חכמה], וניסוך היין ששורשו מבחי׳ בינה הוא בחינת ׳מוחין דאימא׳ [בינה].

והטעם לכך שחכמה נק׳ אבא ובינה נק׳ אימא:

ענין החכמה בשכל האדם הוא השלב הראשון של השגת ענין שכלי, היינו, שהוא כמו נקודה קטנה שבה כלול כל הענין בסקירה אחת. ובאה לידי גילוי כאשר אדם מתייגע להבין את הענין, ופתאום מרגיש שתפס את הענין, וכמו ברק המבריק במוחו, אבל עדיין אינו יכול להסביר את הענין בכל הפרטים שבו לאשורו ועל בוריו. ודבר זה דומה לאב המשפיע טפה קטנה בה כלולים כל פרטי הוולד שיתגלו ויתפתחו אחר כך אצל האם. וענין החכמה למעלה הוא גילוי אלקי הבא באופן של נקודה בלבד, בהעלם אבל כלול בו כל הגילוי שיהי׳ אח״כ בבחינת בינה.

וענין הבינה בנפש האדם הוא הכח שמפרט את נקודת החכמה לפרטים, באורך ורוחב, עד שמבין ומשיג את הענין לאשורו ועל בוריו. וכמו האם בגשמיות שאצלה טיפת האב מתפתחת ומתגלית להיות וולד שלם עם כל האברים שבו.

וענין מוחין דאבא ומוחין דאימא בעבודה הוא:

מוחין דאימא, בינה והשגת אלוקות, מהשגה זו נולדת בלב האדם אהבת ה׳ ותשוקה להתקרב אליו ית׳, בחי׳ רצוא. ״אבל ׳מוחין דאבא׳, החכמה מאין תמצא, ׳אין׳ נק׳ מה שאינו מושג, למעלה מעלה מבחי׳ בינה והשגה, דהיינו, שמתגלה בחי׳ אור א״ס ב״ה, מה ד׳לית מחשבה תפיסא׳ כו׳, ולא ניתן ליהנות בו, מאחר שאין שם שום תפיסא והשגה. וענין גילוי זה הוא ביטול ההשגה וביטול הנשמות במציאות באור א״ס ב״ה דלית מחשבה כו׳״ (לקו״ת פ׳ צו יא, ד ואילך. וראה בביאורנו שם).

ולפי זה מובן שניסוך המים הוא המשכת הביטול דחכמה.

[על פי הנ״ל יבאר כאן (בדרך אגב[39]) פירוש פנימי במאמר רז״ל:]

ובזה יובן מאמר רז״ל על פסוק ״כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן״ – ׳ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה׳[40].

על פי הנ״ל שניסוך המים, בחי׳ חכמה, אינו יכול להיות כתוב בתורה שבכתב מחמת מעלתו הגבוהה, יבואר המשמעות הפנימית במה שאמרו רז״ל על הכתוב ׳כי טובים דודיך מיין׳ – ׳ערבים עלי דברי סופרים [תורה שבעל פה] יותר מיינה של תורה [תורה שבכתב]׳.

פירוש המאמר לפי פשוטו: כנסת ישראל אומרת לפני הקב״ה: ׳רבונו של עולם, ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה׳[41] (מעיקר תורה שבכתב (רש״י שם)). וזהו פי׳ הפסוק (שיר השירים א, ב) ״כי טובים דודיך מיין״ – דברי ׳דודיך׳ (החכמים שנקראו ׳דודים׳ ורעים להקב״ה[42]), טובים יותר מיין, היינו, התורה שבכתב שנמשלה ליין.

ומדוע דברי החכמים ערבים יותר מהתורה שבכתב והרי התורה שבכתב היא העיקר והדברי סופרים הם רק סייגים וגדרים כדי לא לעבור על דברי התורה עצמם?

וביארו המפרשים: תכלית ומטרת התורה היא להביא את האדם ליראת ה׳, וכיון שדברי החכמים מביאים תכלית זו יותר לידי פועל כיון שחכמים עושים סייגים לתורה כדי שלא יעברו על מצות התורה עצמן, לכן הם ערבים יותר מיינה של תורה.

אצילות שבאצילות, והיינו, שבחינת בינה נקרא ׳מי דקיימא לשאלה׳, שעם היותו בחינת העלם, הוא ההעלם של הגילוי, וכענין דכתיב ׳יוצר אור ובורא חושך׳ – יצירה הוא גילוי, ובריאה העלם, והיינו, ההעלם השייך להגילוי, מחשבה ודבור. משא״כ בחינת חכמה, שהוא אצילות, הנה, לגבי אצילות שוה בריאה ויצירה, ו׳כחשכה כאורה׳, כמ״ש במקום אחר. והיינו, לפי שבחינת אצילות הוא למעלה מסדר ההשתלשלות דבריאה יצירה עשיה, ולכן, ההעלם והגילוי שבסדר השתלשלות – שהוא בחי׳ בריאה ויצירה – שניהם שוין ממש לגבי אצילות.

והנה, על ידי ניסוך המים בחג ממשיכים גילוי ההעלם שלמעלה מסדר ההשתלשלות, דהיינו, בחינת חכמה, שהוא אצילות, בחי׳ ׳מוחין דאבא׳, לכן הוא גבוה מאד נעלה מניסוך היין, ׳מוחין דאימא׳, שהוא גילוי ההעלם שבסדר ההשתלשלות.

ועיין מ״ש בד״ה ׳שיר השירים׳, בפירוש: ׳כי טובים דודיך מיין׳.

והוא על דרך קריעת ים סוף, כי ים ויבשה הם העלם וגילוי של סדר ההשתלשלות, ׳עלמא דאתכסיא׳ ו׳עלמא דאתגלייא׳. אך, ע״י ׳רוח קדים׳ – ׳קדמונו של עולם׳ – שלמעלה מסדר השתלשלות העולמות, אזי הפך ים ליבשה, כי שם שניהם שוין, ו׳כחשכה כאורה׳ כנ״ל).

---

39) יש לעיין מדוע מביא הביאור דלהלן בעניין סופר ספר וסיפור, ומה מוסיף בהבנת הדברים.

40) שהש״ר א׳ ע״פ כי טובים דודיך. וראה ע״ז לא, א.

41) כגירסת הגמרא עבודה זרה לה, א.

42) פי׳ מתנות כהונה על שה״ש רבה שם.

ולהלן יבאר דברי רז"ל ע"פ פנימיות הענינים, ויבאר גם את מעלתם המיוחדת של דברי סופרים:

וצריך להבין מהו 'סופרים', ומהו 'יינה של תורה'?

יש לדייק בזה – מהו 'סופרים', ומהו 'יינה של תורה', הרי היה יכול לכתוב בפשטות טובים דברי חכמים יותר מתורה שבכתב?

והענין:

לבאר ולתרץ קושיא זו.

דהנה, מבואר בספר יצירה[43]: 'בשלשה דברים ברא הקב"ה את עולמו – בסופר, וספר, וסיפור'.

[מבאר מהו ג' בחינות אלו דסופר ספר וסיפור:]

'סופר' – הוא בחינת חכמה, המשפיע ל'ספר', שהיא בינה, בחינת מחשבה. ו'סיפור' הוא בחינת דיבור המקבל מ'ספר', שהוא בינה, שהרי [יש קשר בין בינה (מחשבה) ודיבור, כי] **בלתי מחשבה אי אפשר לדבר.[44]**

'סופר' הוא בחינת חכמה, כי כשם שהסופר בפשטות הוא זה שכותב את הספר, מקור הספר, כך גם למעלה, החכמה היא המקור והשורש לבחינת בינה. ו'ספר' הוא בינה כיון שכשם שספר עשוי מהרבה אותיות כך גם בחינת בינה היא אותיות (כנ"ל שבבינה דווקא מתגלות אותיות). ו'סיפור' הוא דיבור ומלכות, כי הדרך שבה האדם מספר סיפור היא באמצעות דיבורו. וכן הסיפור מקבל מהספר, בינה, שהרי אי אפשר לדבר מבלי שיחשוב מתחילה (אל אף שתהליך זה ממחשבה לדיבור אינו ידוע לאדם תמיד, שיש פעמים שמדבר בלי לחשוב על מה ידבר, אבל גם אז מה שמדבר תחילה נוצר באותיות מחשבתו, ואחר כך יורד לדיבור האדם).

"וזהו שבשלשה דברים אלו ברא הקב"ה עולמו: כי התהוות העולמות הוא מבחינת 'דבר ה'', שהיא בחינת 'סיפור', והדיבור מקבל ממחשבה שנק' 'ספר', שהוא נמשך מבחינת חכמה" (הגהת הצ"צ לכאן).

[על פי זה יבאר הפירוש הפנימי בהמאמר רז"ל שהובא לעיל - 'ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה':]

וזהו 'ערבים עלי דברי סופרים' – בחינת 'סופר', שהוא חכמה, ושם הוא שרש תורה שבעל פה וניסוך המים (כנ"ל).

'יותר מיינה של תורה' – והיא בחינת תורה שבכתב, שנקראת 'ספר', והוא בחינת בינה וניסוך היין (כנ"ל).

שבחינת חכמה, שהוא בחינת 'סופר' (תורה שבעל פה), **הוא גבוה מאד נעלה מבחינת בינה, שהוא בחינת 'ספר'** (תורה שבכתב).[45]

וזהו ש'דברי סופרים' הם 'ערבים עלי' יותר מיינה של תורה, כי שורש הדברי סופרים, חכמה, הוא נעלה יותר משורש היינה של תורה, בינה.

פרק ו

החיבור שצריך להיות בין חכמה ובינה, וחיבור זה בעבודת ניסוך המים

[עד כאן מבואר שניסוך המים הוא בחי' חכמה, מוחין דאבא, ולכאורה חכמה ומים אינם עניין של שמחה, כמבואר לעיל שבשלב החמכה אין לאדם רגש של שמחה עדיין, ודווקא בבינה נולדת שמחה. ואם כן, עדיין צריך ביאור: נאמר בכתוב 'ושאבתם מים בששון', שבניסוך המים היה גם כן עניין של שמחה הקשורה עם בינה, וכמאמר רז"ל 'מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה בימיו', וזהו שהולך ומבאר – העירוב של חכמה ובינה בניסוך המים:]

---

43) ספר יצירה פ"א מ"א. וראה זהר חלק ב קלז, ב ועוד. לקו"ת שה"ש ז, א. מאמרי אדה"ז נביאים ע' עט. סה"מ תרנ"ז ע' קנג.

44) (וזהו שבשלשה דברים אלו ברא הקב"ה עולמו:

כי התהוות העולמות הוא מבחינת 'דבר ה'', שהיא בחינת 'סיפור', והדבור מקבל ממחשבה שנק' 'ספר', שהוא נמשך מבחינת חכמה, "איה סופר".

וזהו "בראשית ברא", והיינו, ע"י שמחכמה נמשך לבחי' מחשבה וממחשבה לדבור).

45) (ועיין מ"ש בד"ה 'איה סופר'. ועל פסוק 'שחורה אני' כו', מענין: 'סופר' ו'דברי סופרים' כו').

אך, עם היות שהחכמה היא למעלה מבחינת בינה, אף על פי כן, חכמה ובינה הם 'תרין ריעין דלא מתפרשין'[46].

אף על פי שבחי' חכמה היא נעלית הרבה יותר מבינה (כמבואר לעיל), מכל מקום, איתא בזהר על חכמה ובינה שהן 'תרין ריעין דלא מתפרשין', שני חברים שאינם נפרדים, היינו, שהן זקוקות זו לזו (כי יש מעלה בזו מה שאין בזו), וכשם שהבינה אינה נפרדת מהחכמה, כך החכמה אינה נפרדת מהבינה.

פירוש: "כי הנה, ההשתלשלות וההתהוות מאין ליש צריך להיות תמיד, כמ"ש בחינוך קטן [- תניא שער היחוד והאמונה], ולא מאין ליש גשמי בלבד - כמו ז' רקיעים וארץ כו', שצריכים להיות מתחדשים בכל שעה ורגע מאין ליש, שאילו הי' נפסק המשכת החיות בהם היו חוזרים לאין ואפס ממש כמו קודם ששת ימי בראשית, וכמ"ש באריכות בספר של בינונים חלק ב' [פ"א] - אלא כמו כן ממש גם בעולמות העליונים, ואפילו להיות בחינות חכמה ובינה, כמ"ש 'והחכמה מאין תמצא' [- שצריכה להיות התחדשות בחי' החכמה מאין ליש תמיד], וממנה נמשך בבינה, שנק' בחי' 'יש', 'להנחיל אוהבי יש' [- נמצא, שבינה נחשבת ל'יש' ומציאות לגבי החכמה, ולכן, בכדי להיות התהוות בחי' הבינה (יש) מהחכמה (אין), צריכה להיות בתמידות, וזהו ביאור דברי הזהר שחכמה ובינה הן 'תרין רעין דלא מתפרשין', כי הם בחינות אין ויש, והאין צריך תמיד להוות ולחדש היש, ולכן הם אינם נפרדים לעולם]" (לקו"ת פ' ואתחנן יב, ד).

ואם כן, צריך לחברם תמיד למטה.

אם למעלה חכמה ובינה אינן נפרדות לעולם, כך צריך להיות למטה, כי האדם נברא בצלם ודמות שלמעלה, כמ"ש 'בצלם אלקים עשה את האדם', שהאדם צריך לשקף את המציאות שלמעלה, ולכן עליו לחבר תמיד את בחינות חכמה ובינה בנפשו פנימה.

ו'באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא'[47].

ולאמיתו של דבר כדי שיהיה למעלה עניין 'תרין רעין דלא מתפרשין' יש צורך לעבודת האדם מלמטה. שכן איתא בעץ חיים (שער ח (שער דרושי הנקודות) סוף פרק ו') דתחילת בריאת העולמות היתה מצד 'כי חפץ חסד הוא', דהיינו, רק מחמת רצונו ית' להטיב (ד'טבע הטוב להטיב'), כי אז לא היתה מציאות נבראים בכדי לעורר אותו ית' לברוא את כל העולמות, אלא רק מפני עצם רצונו ית' לעשות טוב וחסד. אך, לאחר מכן 'באתערותא דלתתא תליא מילתא', שהמשך התהוות העולמות – כולל גם עניין 'תרין רעין דלא מתפרשין – תלוי' בעבודת האדם למטה.

וכידוע הכלל המובא בספרי קבלה אשר 'באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא'. כלומר, על ידי התעוררות האדם בעבודת ה' למטה, תומשך מלמעלה המשכה בהתאם להתעוררות זו, ע"ד מאמר רז"ל 'אדם מקדש עצמו מעט מלמטה, מקדשין אותו הרבה מלמעלה'. כי ההמשכה מלמעלה היא בהתאם להתעוררות מלמטה מצד האדם.

ולפיכך, על ידי עבודת האדם למטה לחבר ולייחד בחי' חכמה ובינה בנפשו פנימה, אזי במילא נעשה כן למעלה.[48]

[ועל פי כל הנתבאר לעיל ישוב לבאר הפירוש הפנימי במה שכתוב 'ושאבתם מים בששון', ובזה יבאר החיבור של חכמה ובינה בעבודה זו:]

וזהו "ושאבתם מים בששון".

'מים' הוא בחינת חכמה (כנ"ל), **תשאבו 'בששון', שהוא בחינת בינה** (כנ"ל, שבינה גורמת לשמחה (ששון), גילוי ההעלם).

- היינו, שבחי' החכמה (מים) צריכה להתחבר עם הבינה (ששון ושמחה), כנ"ל.

ובזה יתחברו בחינות חכמה ובינה, להיות 'תרין ריעין דלא מתפרשין'.[49]

---

46) = שני חברים שאינם נפרדים. ראה זהר חלק ב נו, א. זהר חלק ג ד, א. וראה גם לקו"ת נשא כב, א. ולקו"ת פ' ואתחנן יב, ד. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.

47) זהר ח"א פ' לך פח, א. ויצא קסד, א. ויחי רלה, א. רמד, א. אוה"ת מגילת אסתר ע' ב'שמח.

48) כידוע הפירוש הפנימי במה שאמרו רז"ל: 'דע מה למעלה ממך' - האדם צריך לדעת אשר כל מה שמתרחש בעולמות העליונים ('למעלה') הוא 'ממך', כתוצאה מעבודת האדם למטה.

49) (ועיין מ"ש במקום אחר בד"ה 'ראה אנכי נותן' כו' מענין זה [לקו"ת ראה יח, א (ובביאורנו שם)], איך שגם בעבודת ה' למטה באדם צ"ל ב' הבחינות דחכמה ובינה יחד תמיד, בחינת נקודה בהיכליה, ואי אפשר להיות קיום בבחינה אחת לבד כו', עיין שם.

ועיין מ"ש בד"ה 'וידעת היום', גבי: 'שלום שלום לרחוק ולקרוב').

ועל ידי עבודה זו למטה **שהחכמה והבינה תהיו ביחד (ושאבתם מים (חכמה) בששון (בינה)), תתחברו חכמה ובינה להיות 'תרין רעין דלא מתפרשין' גם** למעלה**.**

ולזה היו אנשי מעשה מרננים ומרקדים בעת ניסוך המים.[50][51]

וזהו הטעם שבעת שאיבת המים היו אנשי מעשה מרננים ומרקדים בשמחה גדול, כי ריקוד ושמחה הן בחי' בינה כנ"ל, ושמחה זו היתה באותו זמן של שאיבת המים (חכמה), ועל ידי זה התחברו החכמה והבינה להיות 'תרין ריעין דלא מתפרשין'. וזהו 'ושאבתם מים (חכמה) בששון (בינה)'.

[לסיכום: עניינו של ניסוך המים הוא התחברות חכמה ובינה בנפש האדם, שעושים את עבודת ניסוך המים (חכמה) מתוך שמחה גדולה (בינה). ועל ידי עשיית עבודה זו למטה נפעלת כן גם למעלה, שחכמה ובינה תתחברו להיות 'תרין רעין דלא מתפרשין' לצורך ההתהוות, כנ"ל.

ובמקום אחר (תורת מנחם חי"ב שיחת יום א דחול המועד סוכות) הרבי ביאר חיבור זה בין חכמה ובינה בניסוך המים כפי שבא לידי ביטוי בעבודת בפועל:

לכאורה תמוה: דווקא שאיבת המים עבור הניסוך על גבי המזבח הייתה בשמחה גדולה, כמו שנאמר: "ושאבתם מים בששון". ויש להקשות: מדוע במשך השנה כולה, כאשר קיימו במקדש את מצות ניסוך היין, לא מצאנו שהניסוך יהיה בשמחה, ודווקא בשייכות לניסוך המים, דבר שנעשה רק פעם אחת בשנה, ציוותה התורה להרבות בשמחה? אדרבה, לכאורה היין שייך יותר לשמחה מאשר המים. יין מעורר שמחה ותענוג באדם השותהו, כמו שנאמר "יין ישמח לבב אנוש"; מה-שאין-כן שתיית המים אינה מעוררת באדם שמחה מיוחדת. את המים שותים רק בכדי להרוות את הצימאון ואילו את היין שותים לשם תענוג, אם-כן מדוע דווקא שאיבת המים נעשתה מתוך שמחה?

והביאור בזה הוא, כפי שנתבאר לעיל שיין מורה על ספירת הבינה, מוחין. משמעות העניין בעבודת האדם היא, שהיהודי עובד את הקב"ה על-פי שכלו והבנתו. בעבודה זו יש לאדם תענוג, בדוגמת התענוג שבשתיית היין. מה-שאין-כן המים, שאין תענוג בשתייתם, רומזים לעבודת ה' מתוך קבלת-עול. קבלת-עול פירושה, שהאדם אינו עובד על-פי הבנתו ותענוגו, אלא רק מפני שכך ציווה הקב"ה.

על-פי זה יובן מדוע דווקא ניסוך המים מביא לשמחה גדולה: שמחה אמיתית תיתכן דווקא כאשר יהודי עובד את ה' בקבלת-עול. דווקא על-ידי כך נרגשת בו התקשרותו הבלתי-מוגבלת באלוקות, דבר שגורם שגם שמחתו תהיה בלתי-מוגבלת. מה-שאין-כן העבודה שעל-פי טעם ודעת, היא מצומצמת לפי הגבלות ומדידות השכל, ולכן גם השמחה בעבודה זו תהיה שמחה מדודה ומוגבלת.

משמעות הדברים לאנשים כערכינו היא, שבעבודה של השגה והתבוננות, שמחתו של האדם אף פעם לא תהיה מושלמת. תמיד תהיה סיבה שתפריע לשלמות השמחה. בכל דרגה שהאדם יגיע על-ידי התבוננותו, הוא ירגיש שעבודתו עדיין אינה בשלמות הראויה. מה-שאין-כן העבודה של קבלת-עול אינה קשורה להתבוננותו של האדם. זו עבודה שאינה מורכבת מהשגת שכלו, אלא הוא עובד את בוראו רק מצד הקבלת-עול מלכות שמים שעליו - מפני שכך ציוה הקב"ה. בסוג עבודה זה, האדם אינו עובד בכדי להשיג 'דרגה' או שלמות מסוימת ביגיעתו, אדרבה, זו עבודה פשוטה של עבד פשוט. הוא עושה מה שמצווים אותו, בלי לערב כלל את שכלו.

לכן דווקא מעבודה זו נובעת שמחה אמיתית וטהורה. שמחתו אינה מהישגיו האישיים, אלא מעצם המציאות שזכה לקיים מצוות בוראו בקבלת-עול, כעבד הבטל לאדונו].

פרק ז

ביאור עניין 'ממעיני הישועה', ו'כוס ישועות אשא',

הישועה של ספירת המלכות

[עתה הולך ומבאר המשך הכתוב ד'ושאבתם מים בששון **ממעיני הישועה**' על פי פנימיות הענינים:]

ג. **ובכדי** להבין ענין "ממעיני הישועה", צריך להבין תחלה פסוק "כוס ישועות אשא".[52]

- כדי להבין תוכנו הפנימי של הכתוב 'ממעיני הישועה', היינו, עניין הישועה דייקא, מביא עוד פסוק שבו

---

50) סוכה נא, א.

51) **(גם לכן היו מנסכין המים בשעת ניסוך היין, כמ"ש בהרמב"ם סוף הלכות תמידין ומוספין.**

וזהו גם כן ענין הנזכר בזהר (פרשת בלק דף קפ"ט סוף ע"א) על פסוק 'ויבא לו יין' – דארמי מיא בההוא יין).

52) תהלים קטז, ג.

נזכר גם כן ענין הישועה, ועל פי הביאור בכתוב זה, יבואר גם כן 'ממעיני הישועה'.

[והולך ומבאר הפירוש הפנימי בכתוב זה 'כוס ישועות אשא', ומקדים לבאר משמעותו הפנימית של 'כוס' (כדי להבין 'כוס **ישועות**'):]

שזה אמר דוד המלך ע"ה על מדתו, שהוא בחינת מלכות דאצילות[53], שנקראת 'כום ישועות'.

מלכות נקראת 'כוס', כי כשם שבפשטות הכוס הוא כלי למה ששופכים בו, כך הוא עניין מדת המלכות, שהיא הספירה האחרונה, שמקבלת ההשפעה מכל הספירות שלמעלה הימנה. וזהו מה שכתוב בזהר על המלכות 'לית לה מגרמה כלום', שאין לה משל עצמה כלום, אלא כל עניינה הוא לקבל ולקלוט את האור הנשפע לה מהספירות שלמעלה.

וכמ"ש בזהר[54]: "דהא בהאי כום אתנגידו ברכאן מאינון ישועות דלעילא, והוא נטל לון וכניש לון לגביה [ותמן אתנטיר חמרא עילאה, ואתכניש בההוא כום] **כו'".**

הזהר שם מפרש את הכתוב 'כוס ישועות אשא', שהוא כוס של ברכת המזון הנקרא 'כוס ישועות', ומפרש מהי מעלת כוס של ברכה אשר לכן ראוי דווקא לאדם גדול לברך, ותרגום וביאור הזהר הוא (ע"פ מפרשי הזהר): לפי שבזה הכוס של ברכה, נמשכות ברכות והשפעות מאותם ישועות של מעלה [- שהם סוד חמשה חסדים היורדים מהבינה דרך חסד דז"א ומקיפים את המלכות], והכוס מקבל אותם הברכות ומאספם אליו [- והטעם הוא משום ש'כוס' בגימטריא 'אלקים', שהוא מדת המלכות, לכן ראוי שהוא יקבל השפע מהה' חסדים המקיפים את המלכות]. ושם [במלכות] נשמר יין העליון [- שהוא סוד חמש גבורות שהם סוד ה' אותיות 'אלקים' היורדות מהבינה דרך הגבורה של ז"א], ומתקבצות [הארות החמש גבורות] בכוס זה [על ידי היין שבו].

ומזה מוכח ש'כוס ישועות' קאי על מדת המלכות המקבלת בתוכה השפעות והארות עליונות הנקראות 'ישועות'.

כמו הדבור, על דרך משל, הוא הכלי שבו נמשכים ומתלבשים כחות הנפש – שכל ומדות כו'.

כך המלכות היא הכלי שבו נמשך השפע מכל העשר ספירות כו'.

וביאור היחס בין ספירת המלכות ודיבור הוא, דכמו שהדיבור הוא כלי שעל ידו האדם מבטא את רגשותיו ושכלו, כך בחי' המלכות היא הספירה האחרונה שאין לה תוכן משלה, אלא ענינה הוא שמקבלת השפעה מהספירות שלמעלה הימנה, ואח"כ מצמצמת את ההשפעה ומורידה אותה למטה לעולמות התחתונים.

וזהו שאמר הִלֵּל בשמחת בית השואבה[55]: 'אם אני כאן, הכל כאן'.

על פי הנ"ל – שעניינה של ספירת המלכות הוא להיות כלי שבו נמשך השפע מכל העשר ספירות – יבואר המשמעות הפנימית במאמר הלל בעת שמחת בית השואבה: 'אם אני כאן, הכל כאן'. הביאור בזה לפי פשוטו הוא, שהיה דורש לרבים שלא יחטאו, והיה מדבר בשמו של הקב"ה – אם אני כאן הכל כאן, כל זמן שאני חפץ בבית הזה ושכינתי שרויה בו, יהא כבודו קיים ויבואו הכל כאן, ואם תחטאו ואסלק שכינתי, מי יבוא כאן (רש"י ד"ה אם אני כאן).

וכדפירש בזהר[56]: "אי שכינתא דאקרי 'אני' שריא כאן, הכל כאן כו'", ועיין שם.

משמעות הדברים על פי סוד היא, כפירוש הזהר בזה, ד'אני' קאי על ספירת המלכות, וזהו 'אם אני כאן, הכל כאן', כי מאחר שמלכות היא הכלי שבו נשפעים כל האורות מהספירות שלמעלה, הרי אם ישנה לספירת המלכות, אזי ממילא 'הכל כאן' – כל ההשפעות מהספירות שלמעלה נמצאות בה, כי היא הכלי להן.

[ועתה יבאר מה שכתוב (בהפסוק דלעיל) 'ישועות':]

ו'ישועות' פירוש בזהר[57]: "מאן 'ישועות'? דא ימינא, דכתיב[58] 'ותושע לו ימינו' כו'".

---

53) מאורי אור אות ד', ס"ט.

54) **(ויחי דף ר"נ ע"א).**

55) סוכה נג, א.

56) **(בהשמטות דשייך לחלק ראשון דף י"ב ע"א).**

- היינו, ש'ישועות' הן בחי' חסדים (כידוע שימין הוא חסד, כדאיתא בתיקוני זהר 'חסד דרועא ימינא').

[מביא עוד ביאור ב'ישועות':]

ובפרשת בראשית[59] פירש שהם 'חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה', שהם ה' גבורות.

והענין:

- ליישב סתירה זו בפירוש 'ישועות', שבמקום אחר מבואר דקאי על בחי' הימין והחסד, ובמקום אחר מבואר דקאי על הגבורה, שהן מדות הפכיות.

שהם ה' גבורות ממותקות מה' חסדים כו', כמבואר בזהר הרקיע ריש פרשת בראשית שם.

כלומר, באמת בחי' 'ישועות' יש בה תערובות חסדים וגבורות, כי הן בחי' גבורה כפי שנמתקה בבחי' חסד. היינו, שאיננה גבורה גמורה, ואיננה חסד גמור.

וענין הישועה הוא:

עד כאן ביאר עניין הישועה ע"פ קבלה, ועתה יבאר עניין הישועה ע"פ חסידות, וכיצד מתאים עם הפירוש הפשוט של התיבה – הצלה.

כי מלכות דאצילות יורדת להחיות בריאה יצירה עשיה[60], כמ"ש "רגליה יורדות מות"[61].

כלומר:

חיות כל העולמות והמציאות כולה היא מבחי' מלכותו ית' – היינו, ספירת המלכות. דהנה, עשר הספירות הן כוחות אלקיים שבהם ועל ידם הקב"ה מחי' ומנהיג את העולמות – 'לאנהגא בהון עלמין', וספי' המלכות היא הספירה האחרונה והתחתונה ביותר, וענינה הוא בדוגמת ענין המלך כפשוטו, שמולך על כל המדינה, אבל רק שמו מתפשט ומתגלה על אנשי מדינתו, והוא עצמו נשאר מובדל ומרומם מהעם ואינו קשור בהם בקשר פנימי, כמ"ש בתפלת 'אדון עולם' 'מלך שמו נקרא', (ודוקא מפני שהמלך מתנשא על אנשי המדינה ומרומם ונבדל מהם ואינו מתערב עם אנשי המדינה, יש להם אימה ופחד מהמלך).

וכשם שבאדם השם הוא ענין חיצוני ואינו מהות האדם עצמו, כך ספי' המל' היא רק הארה ממנו ית', ולא הקב"ה עצמו. ומזה היא חיות כל העולמות.

והנה, ספי' המל' נמשלה לדיבור, כמ"ש "באשר דבר מלך שלטון", וכדאיתא ב'פתח אליהו': 'מלכות פה', כי כשם שהדיבור הוא הדרך והאמצעי שבו האדם מתייחס אל מה שחוץ ממנו, והוא רק הארה וחיצוניות מהאדם עצמו, כמו כן ענין המל' הוא יחס וקשר חיצוני בין הקב"ה והעולמות, הארה בלבד.

וזהו מה שכתוב על חיות זו ממלכות 'רגליה יורדות מות' - "שיורדת בסתר המדרגה להחיות ולהתלבש בקליפת נוגה, ולמטה מקליפת נוגה, שמשם נמשך ונשפע השפעות גשמיות וכח הרע כו'" (לקו"ת פנחס עה, ד), היינו, שחיות זו אשר ממלכות נמשכת למטה מטה עד שגם הקליפות והסטרא אחרא שבעולם הזה יכולים לינוק חיותם ממנה. .

על כן, צריכה לבחי' 'ישועות', להושיעה שלא יהיה יניקת החיצונים [מהחיות המצומצמת הנשפעת ממנה]**.**

ומכיון שהחיות ממלכות יורדת כל כך למטה דרך צמצומים הרבה היא נעשית מועטת מאד, ובחיות קטנה זו הקליפות יכולות לינוק חיות, כי אינה סותרת ומבטלת את

---

57) (תרומה דף קס"ט א').

58) ראה תהלים צח, א. איוב מ, יד.

59) (דף א').

60) ענינם של ג' העולמות בריאה יצירה עשיה:

עולם הבריאה ענינו בריאה 'יש מאין', אך מאחר שעולם זה קרוב לעולם האצילות (שהוא "אלקות ממש" (תניא ר"פ מט)), לכך מורגש בו שקיום העולם אינו אלא מצד שפע החיות מאת ה'. וכמו על דרך משל הדגים שבים, שמיד שפורשים מן הים הם מתים, כך הנבראים שבעולם הבריאה (שהם נבראים רוחניים כמלאכים), הגם שהם מציאות נברא, הרי הם 'מובלעים' כביכול במקור חיותם, מבלי אפשריות לפירוד ממנו, וכמובן שאינם שייכים להרגש של 'ישות' ומציאות עצמאית כלל.

עולם היצירה הוא העולם שלמטה מעולם הבריאה, ונקרא "יצירה" מלשון 'צורה'. שכן לשון 'בריאה' מורה על חידוש דבר מאין ליש, והיא רק נקודה של מציאות בלי צורה, ואילו בעולם היצירה באה המציאות של הנבראים העליונים לידי צורה מוגדרת ומוגבלת.

והעולם האחרון במדריגה (מהעולמות הרוחניים) הוא עולם העשיה (הרוחנית) – עשיה מלשון 'תיקון' (כמו: 'ועשתה את צפרניה'), שכן עולם היצירה הוא 'צורה כללית' בלי פרטים, ובעשיה נגמרה צורת הנבראים בציור פרטי ומושלם.

61) משלי ה, ה.

מציאותן. ולכן, כדי למנוע את זה יש צורך לבחי' 'ישועות', להושיע ולהציל את חיות זו מיניקת הקליפות (שנקראות 'חיצונים' מאחר שהן מחוץ לתחום הקדושה).

[ועל פי כל זה יבאר מה שאמר דוד על בחי' כוס ישועות – 'אשא', מדוע צריך **לישא** ולהגביה בחינות אלו:]

ועל זה אמר דוד "כוס ישועות אשא" – שיוגבה בחינת הכוס, להעלותה באצילות, אשר שם "לא יְנוּדְךָ רַע".[62][63]

והישועה לבחי' המלכות שלא תהיה יניקת החיצונים היא מה שכתוב 'כוס ישועות אשא', לשון הגבהה, שתוגבה בחי' מלכות (כוס) להעלותה באצילות אשר שם יש התגלות אלקות ממש, ואין שום מקום למציאות הקליפות.

כלומר: לעיל מבואר שבחי' 'ישועות' הוא גבורות ממותקות בחסדים, וזהו מה שמדובר כאן, כי ההשפעה הנמשכת מבחי' המלכות היא מצומצמת ומוגבלת לפי ערך העולמות, וזוהי בחי' גבורה, מניעת ההשפעה. והישועה לבחי' זו היא כאשר מתגלה אור עליון וכתוצאה מזה השפעה זו מתעלית ונכללת בעצמות אלוקות, שזו בחי' חסד – השפעה וגילוי.

[ועל פי זה (בעניין בחי' הישועות) ישוב לבאר מה שכתוב 'ממעיני הישועה':]

וזהו ענין "ממעיני הישועה".

שהוא המעין שממנו נמשך הישועות ל'כום של ברכה' [מלכות כנ"ל] כו'.

'מעייני הישועה' קאי על המקור שממנו נמשכת בחי' הישועה שמצילה את המלכות מיניקת החיצונים, כנ"ל. כי כשם שהמעיין הוא המקור שממנו המים יוצאים, כך גם למעלה, דרגת המעיין היא המקור שממנו יוצאת הישועה לבחי' מלכות.

על דרך מ"ש במקום אחר בענין פירוש 'נברך' דברכת הזימון, שהוא כמ"ש ברעיא מהימנא

פרשת בא[64], בענין: 'מקור' ו'מעין' ו'חפירה', והיא בחינת בריכה, שנמשך לְשָׁם המעין הנובע מהמקור, עיין שם.

"הנה, בר"מ פרשת בא מבואר איך שיש ג' בחינות מקור ומעיין וחפירה רברבא, מעיין – דא יו"ד, ואחר כך ז' נחלים, והם ג' ראשונות כתר חכמה בינה, וז' תחתונות ז' נחלים כו'. והנה, בינה הוא ההשגה וההבנה המושגת ומובנת לו, וחכמה הוא המקור שממנו נמשך ונובע ההשגה, ונק' 'שכל הנעלם', והכתר הוא המקור והשורש גם לשכל הנעלם שיהיה נובע ממקורו" (מאה"ז תקס"ו ח"א ע' שמח).

כלומר, 'מקור' הוא בחי' כתר, 'מעיין' הוא בחי' חכמה, ו'חפירה' היא בחי' המדות. ומבואר דמה שאומרים בהזימון דברכת המזון 'נברך' הוא מלשון בריכה וחפירה. היינו, שנמשך להחפירה מהמעיין, והמעיין נובע ממקורו במי התהום.

וזהו 'נברך' – להמשיך בחינת בריכה זו, להמשיך ממנה ל'כום של ברכה', שמקבל מבחינת בריכה הנ"ל.

וזהו 'נברך', ברכה מלשון המשכה[65] וכן מלשון בריכה, היינו, להמשיך מן המעיין (חכמה) לתוך הבריכה, להמשיך ממנה למלכות (כוס של ברכה) שמקבלת מבריכה זו.

וזהו ענין "ממעיני הישועה".[66]

---

62) תהלים ה, ה.

63) (ועיין בהרמ"ז ריש פרשת בראשית, דפירש שנשיאת הכום הוא להמשיך לבחינת מלכות מה' גבורות דעתיק יומין כו').

64) (דף מ"ב, ב').

65) הענין הפנימי של ברכה הוא המשכה מלמעלה למטה, כלשון המשנה בכלאים: 'המבריך את הגפן', היינו שמכופף ומוריד את ראש הגפן למטה בארץ כדי לזרוע אותה שיצמח ממנה עוד גפן (וכן כתיב 'ויברך את הגמלים', ופירושו שהרביצם למטה בארץ).

66) (**והיינו, בחינת יסודות דאבא ואימא. וכמ"ש בזהר** (סוף פרשת בלק דף רי"ב סוף ע"ב): 'ממעיני הישועה' – **אִלֵּין אבא ואימא כו', וכולא ממבועי נביעין עמיקין כו'.**

ועיין מ"ש בביאור על פסוק 'ששים המה מלכות', בענין מ"ש **לעתיד לבוא 'ומעין מבית ה' יצא, והשקה' כו'. כי עכשיו שההמשכה מבחינת 'ונהר יוצא מעדן', שהוא בחינת בינה, אזי בהשתלשלות למטה נאמר 'וּמְשָׁם יִפָּרֵד', שנעשה בחינת 'יש' ודבר נפרד. אבל כשיהיה גילוי בחינת 'מעין', שהוא בחינת 'והכחמה מאין תמצא', אזי 'והשקה' גם אפילו בחינת 'נחל השטים' כו',** [ר"ל:] שגם למטה יהיה גילוי הביטול כו'.

ומזה גם כן יובן בתוספת ביאור ענין מעלת ניסוך המים, שהוא מבחינת 'מעין', בחינת חכמה, שגבוה מאד נעלה מניסוך היין

- להמשיך ההשפעה ממקור הישועה לבחי' המלכות להצילה מיניקת החיצונים.

[על פי כל זה ביאור הכתוב 'ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה' הוא, שבאמצעות עבודת ניסוך המים ממשיכים הארה עליונה מבחי' 'מעיין' החכמה, והמשכה מושיעה ומצילה את החיות היורדת ממלכות מיניקת החיצונים. כי על ידי שהארה זו מחכמה נרגשת בהחיות המצומצמת ממלכות אזי מתעלית ונכללת בעצמות אלוקות, ושם לא שייך להיות יניקת החיצונים.

ובעבודת האדם החידוש של ניסוך המים הוא שנמשך באדם ביטול עצום עד כדי כך שגם עבודת השמחה שלו, שבדרך כלל קשורה עם ישות ומציאות האדם, תהיה בביטול. ובדוגמת מה שמבואר שההמשכה מחכמה מצילה את החיות ממלכות מיניקת החיצונים, כך עבודת ניסוך המים הממשיכה ביטול מצילה את האדם מנפילה בדברים לא טובים כתוצאה מהשמחה שלו, כגון הוללות וליצנות, ורגש שהוא חופשי בעצמו, שדברים אלו יוכלו להסתעף מרגש של שמחה].

פרק ח

הטעם הפנימי שהקפות בשמיני עצרת אינן נזכרות גם בתורה שבעל פה, והן רק מנהג; העטם שתפילת ערבית רשות

והנה, על פי המבואר למעלה בענין ניסוך המים – שלא ניתן לכתוב בתורה שבכתב מפני שהוא מבחינת 'סופר' שלמעלה מבחינת 'ספר' כנ"ל –

הנה, על דרך זה יובן עוד ענין הקפות שבשמיני עצרת, שלא נכתבו אפילו בתורה שבעל פה, ואינו אלא מנהג[67].

[והטעם לזה:]

כי, הנה, המה 'מקיפים דאבא' [- הקפות מלשון 'מקיף'], **ולכן, לא ניתנו לכתוב אפילו בתורה שבעל פה, שהיא בחינת 'אור פנימי' דחכמה כו'** (כנ"ל).

שורש ההקפות באלוקות הוא בבחי' 'מקיפים דאבא', כי כשם שבפשטות ההקפות הן שעושים הקפות עם התורה, כך הוא עניינן למעלה, אור המקיף, שנקרא כן מצד גודל מעלת אור זה, שאינו יכול להתלבש בתוך העולמות באופן פנימי. ומדריגתן הפרטית היא אור מקיף דאבא, היינו, אור עליון כל כך עד שגם בחי' חכמה, הספירה הראשונה והנעלית ביותר, אינה יכולה להכיל ולקלוט אור זה. ולכן, לא ניתן לכתוב דבר זה אפילו בתורה שבעל פה, שהיא בחינת חכמה (כמבואר לעיל, שעיקר עניינה הוא השכל שבה, ולא האותיות דבינה), אך היא אור פנימי דחכמה, אור שבערך התלבשות פנימית, ודרגת ההקופות היא למעלה מזה, ולכן אי אפשר להיות כתוב בה.

וקרוב לזה נתבאר במקום אחר בענין תפלת ערבית רשות, שהוא מפני שהמשכה זו היא ממקום עליון מאד, עד שאין 'אתערותא דלתתא' מגעת שם כל כך, לכן הוא רשות, שאינו חובה ממש, מטעם הנ"ל[68].[69]

שמבחינת בינה, בחינת 'ונהר יוצא' כו' (ועיין בזהר חלק ג' דף ל"ט ע"א הנ"ל).

ויש לומר גם כן ד'מבועי נביעין עמיקין' [מהזהר הנ"ל], **היינו, כ' מזלות 'ונוצר' 'ונקה', שמהם מקבלים אבא ואימא.**

ולפירוש הרמ"ז בכ'כום ישועות אשא', שהישועות נמשכים מיסוד דעתיק יומין המלובש באריך אנפין, אם כן, 'מעיני הישועה' הם עתיק יומין ואריך אנפין כו'.

עוד פירוש שם בזהר בלק ד'מעיני הישועה' הם נצח והוד. ובפרדס עמד על זה – מה שייך לנצח והוד שיהיה נק' 'מעייני הישועה'? אך, על פי מ"ש במקום אחר בענין 'והנצח' – זו ירושלים, יובן זה כו').

67) רמ"א בשו"ע או"ח סתרס"ט. בסידור עם דא"ח רסט, ב: "והוא ענין המנהג נבינים בהקפות שאינו גם מדברי סופרים אלא מנהג נביאים בלבד".

68) **עיין בזהר חלק א דף קל"ג ע"א.**

69) **(ועוד יש לומר בענין 'ושאבתם מים בששון', שהיה שמחה גדולה בשאיבת המים:**

והוא מובן ממה שכתוב במקום אחר על פסוק 'ביום השמיני עצרת' – שבחינת חכמה מאירה בבחינת ריחוק, כמ"ש 'אמרתי אֶחְכָּמָה והיא רחוקה ממני'. וזהו גם כן ענין 'ותתצב אחותו מרחוק', וכתיב 'אמור לחכמה אחותי אָתְּ'. ועיין במקדש מלך פרשת תולדות (קמ"ב א') בפירוש 'מרחוק ה' נראה לי'.

אבל מבחינת בינה נמשך בבחינת קירוב, וזהו 'באיש אשר אמו תנחמנו כו', ולכן, 'אם הבנים' דייקא 'שמחה', שהשמחה היא

ועל דרך זה הוא הטעם הפנימי שתפילת ערבית היא רק רשות ואינה חובה. כדאיתא בגמרא (ברכות כז, ב) – "אמר רב יהודה אמר שמואל, תפילת ערבית רבן גמליאל אומר חובה, רבי יהושע אומר רשות, אמר אביי הלכה כדברי האומר חובה, ורבא אמר הלכה כדברי האומר רשות". וכן נפסק להלכה כי תפילת ערבית רשות. וכתבו הראשונים הטעם לדברי האומר רשות, כי מאחר שתפילת ערבית נתקנה כנגד איברים המתעכלים כל הלילה, והקטרת אימורים אינה מעכבת אלא למצוה, לכך גם תפילת ערבית רשות.

אמנם, ע"פ חסידות הטעם לזה הוא מצד גודל המעלה של תפלה זו, כי דבר שהוא חובה זהו מפני שדרגתו שייכת לכל ישראל, וממילא כולם יכולים לקיים אותו. אבל דבר שדרגתו נעלית מאד עד שעבודת האדם מלמטה אינה יכולה להגיע אליה, הוא רק רשות, כי לא ניתן להשגת כל ישראל. ומכיון שהמדריגה של תפילת ערבית גבוהה מאד, "עד שאין 'אתערותא דלתתא' [התעוררות עבודת האדם מלמטה] מגעת שם כל כך, לכן היא רשות" (ל' המאמר כאן).

בחינת גילוי, אשר זה נמשך מבחינת בינה דייקא. וזהו ענין "יין המשמח' כו' - יין הוא בחי' בינה כנ"ל, ולכן דוקא הוא מביא לידי שמחה.

אך, בחג הסוכות יש כח לנשמות ישראל להמשיך בחינת חכמה, שיהיה החכמה מאיר גם כן בבחינת קירוב וגילוי כמו הבינה ממש.

ועל זה נאמר 'בן חכם ישמח אב', 'בן חכם' דוקא. ועיין מזה בר"ה 'ביום השמיני עצרת'.

וזהו ענין השמחה דבית השואבה, שבחי' 'מים חיים' – חכמה עילאה – נמשך בבחינת גילוי וקירוב, על דרך 'אם הבנים שמחה', שהשמחה היא הגילוי, והיינו, שאז נמשכים ומתגלים 'מוחין דאבא' כל כך כמו הגילוי ד'מוחין דאימא' כו'.

והכח הזה הוא ע"י התשובה ביום הכיפורים, 'לפני הוי' תטהרו' וכו', עיין שם [בד"ה ביום השמיני עצרת הנ"ל].

והיינו, שע"י התשובה מעורר בחינת הכתר שלמעלה מהחכמה, ואז ע"י התגלות הכתר בחכמה, נמשך שיהיה החכמה בבחינת גילוי. ועיין מ"ש על פסוק 'אריתי מורי'.

והוא על דרך משל החכם בשנופל לו שכליים חדשים הרבה מאד, מוכרח לגלות מעט מחכמתו, כי לא יכול לסבול מריבוי האור, וכענין מה שכתוב במקום אחר על פסוק 'או יבקע כשחר אורך' כו'. ועיין מה שכתוב במקום אחר על פסוק 'ארוממך ה' כי דליתני' כו', שם נתבאר ענין זה. ועיין מה שכתוב בפרשת שמות סוף ד"ה 'מי שם פה לאדם'. וזהו ענין 'וחסידיך ירננו' שבזהר ריש פרשת ויצא (דף קמ"ח ע"ב).

גם כמו שענין התשובה הוא בחינת 'לרחוק שנעשה קרוב', כך על ידי זה נמשך מלמעלה מה שהוא בחינת 'אחכמה' והיא רחוקה ממני', יהיה מאיר בבחינת קירוב ממש. ועיין מ"ש בביאור על פסוק 'ואתחנן' כו'.

ועוד יש לומר דמבואר בד"ה 'והגדת לבנך' [לקו"ת פ' צו ד"ה מצה זו], שביום טוב נזכר שמחה, לפי שהוא 'מוחין דאימא', בחינת השגה. אבל בשבת 'מוחין דאבא', שהוא מה שלמעלה מההשגה, לא שייך שמחה, כי אם ביטול.

ועל דרך זה בחינת 'מים צלילין' דחכמה עילאה לא שייך שמחה.

אך, על ידי שבת שבתון דיום הכיפורים, שהוא בחינה שלמעלה מהשבת ומחכמה עילאה, לכן, נמשך בסוכות שיהיה חכמה מאיר בקירוב בבחינת השגה, ולכן, היה שמחה בניסוך המים - הגם שמים מצד עצמם הם בחי' החכמה שאינה שייכת לשמחה כנ"ל.

והוא שמחה שבבחינת ביטול, על דרך מה שכתוב סוף ד"ה 'בשלח פרעה', גבי: 'ולא נחם' כו', בענין 'ארץ כנען'.

ולכן, זהו 'מעייני <u>הישועה</u>', שלא יהיה יניקת החיצונים, כי החכמה דוחה אותם, וכן השמחה שבבחינת <u>ביטול</u> כו').

מנדבים חודשיים – 25

לזכות

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ולזכות

הרבנית הצדקנית,
הרבנית **חי' מושקא**

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **אברהם דוד**
ומרת **רחל לאה**

טיברג

* * *

לזכות

לוי וזוגתו מרת **רבקה לאה**

ובניהם חי' מושקא,
מנחם מענדל, ובתיה מינא

געלב

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **שרגא פייוועל**

בראוד

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **יוסף**

רסקין וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הבחור התמים **אליה**

סילפין

שיתברך בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **נפתלי**

מיכאלאווסקי וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **אברהם**

אברמסון וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הבחור התמים **מיכאל**

זהבי

שיתברך בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **ישראל מאיר**

אברמסון וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ת **אברהם ישעי'**
בהרה"ת

עובדי' ע"ה

שטראקס

* * *

לזכות

בת שבע שתחי' בת

הרה"ת **יוחנן מרזוב**

וכל משפחתו

* * *

לזכות

דינה בת שבע

שתתברך בכל טוב סלה

* * *

לזכות

פערל רייזל בת

אהובה ברכה

שתתברך בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **יהושע**

בירקאוויץ

וכל משפחתו שיתברכו
בכל טוב סלה

* * *

לעילוי נשמת

רבקה אלטא בת

חנה לאה

עליה השלום

* * *

לעילוי נשמת

הילדה היקרה **עדאל**
שיינא ע"ה בת הרה"ת
מרדכי אליה יבדל לחיים
טובים וארוכים

האנאוער

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **אביגדור**
סימאנדס וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **חיים משה**

וזוגתו **מנוחה רחל** ובניהם

מנחם מענדל ופעסיא

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לעילוי נשמת

ראובן אברהם בן אלתר
שלמה זלמן

תנצב"ה

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר'
שמואל אייזיק הלוי ע"ה

פאפאק

נפטר ליל ש"ק פ'
במדבר, ה' סיון ערב חג
השבועות, התשע"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס על ידי ולזכות
משפחתו שיחיו לאורך
ימים ושנים טובות

* * *

לעילוי נשמת

בתיה בת שלמה הלוי
ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

* * *

לזכות

ולרפואה שלימה וקרובה עבור

חי' אלה שתחי' בת **ריסא**

ולזכות

עמנואל בן חי' סאשה

* * *

לזכות

רפו"ש **ליוסף יצחק** בן אירים

ודורי בן אורה

לזכות אשר בן רינה לזיווג משורש נשמתו

ולגאולה שלימה של עם ישראל בקרוב ממש

* * *

לזכות

לרפו"ש **לשאול אליהו** שיחי' בן חנה רבקה שתחי'

* * *

לזכות

מרת **חנה מינא** בת **שושנה אביבה**

שתתברך בכל טוב סלה

* * *

לעילוי נשמת

הרחמים רבים **כתריאל שלום** בן

הרחמים רבים **חיים יצחק** ע"ה

נלב"ע ביום הש"ק ח' תשרי תשס"ז

תנצב"ה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **יונתן מיכאל** הכהן

בן ריסא, וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **נחמן דוב** שיחי'

בן מאלע, וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לעילוי נשמת

יחזקאל בן **יוסף חיים**

ולעילוי נשמת

רבקה בת **יחזקאל**

* * *

לעילוי נשמת

ר' ראובן בן **ר' יוסף רובינשטיין** ע"ה נדבת

חתנו **ר' מיכל קארצאג**

* * *

לזכות

בת מצוה

יהודית

כ"ח תמוז תשע"ג

ולזכות אחיותיה **חי' מושקא, זעלדא**, ואחיה **שרגא פייוויש, מנחם מענדל**

נדבת הוריו

מרדכי אברהם ישעיהו וזוגתו מרת **אסתר שפרה**

טלזנר

* * *

לזכות הרב ומשפיע **שמואל לו**, שימשיך בעבודתו הקודש

מאת תלמידו

שאול גנוגלי

* * *

לזכות

World Trade Copiers

ואברהם הולצברג

שיתברכו בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הת' **מנחם מענדל** בן שיינא באשא

ליום הולדתו כ"ט תמוז

לברכה והצלחה בכל המצטרך לו

לאריכות ימים ושנים טובות

* * *

לזכות

אסתר בת

רחל

שתתברך בכל טוב סלה

* * *

לזכות

הילד חייל בצבאות ה'

אברהם זאב בן שיינא באשא

ליום הולדתו כ"ב אלול

לשנת הצלחה רבה ומופלגה בגו"ר

מנדבים חודשיים - 50

לזכות

הרה"ת ר' **לוי הלוי** בן שרה

וזוגתו מרת **שיינא מלכה** בת רחל

ובניהם **יהודית, צבי הירש הלוי, חי' מושקא**
בת שיינא מלכה

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

* * *

Refuah Sheleima for

Daniel Reuvein ben Dina

Donated

Anonymously

* * *

לזכות

משפחת **אהרן**

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

* * *

לזכות

משפחת **באבי'ג**

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

* * *

לזכות

הרה"ת ר' **שלום דובער**

וזוגתו מרת **חי' מושקא**

גורביץ

וכל משפחתם

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

מנדבים חודשיים - 150

לזכות

הרה"ת ר' **שמואל דוד** וזוגתו שיחיו

ניומאן

וכל משפחתם

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם רווחי

לזכות

ר' **יעקב בן חנה** שי'

גרסון

וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

הוד והדר פעלם וצדקתם עומדת לעד

לעילוי נשמת
הרה"ת הר' **אליהו ציון** בן
הרה"ת ר' חנניה ומרת ברוכה
ולזכות
מרת **סופי'** בת גרז
שתבדל לחיים טובים וארוכים
ולזכות
ר' **חיים שמעון** בן רחל
ומרת **חי' לאה** בת ראשקא שיחיו

נדבת
אוריאל בן סופי'
וזוגתו מרת **חנה טויבע** בת חי' לאה
ומשפחתם שיחיו
להצלחה רבה בגו"ר

* * *

הוד והדר פעלם וצדקתם עומדת לעד

השליח הרה"ת ר' **יוסף יצחק** שי'

מינץ

לזכות

הילדים **מנחם מענדל, אייזיק גרשון, צמח, משה, וחי' מושקא** שיחיו

מינץ

שיהיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה, ושירוו מהם הוריהם אידישע חסידישע נחת

* * *

ר' **יוסף** שי' הלוי

גורביץ

לזכות

כל משפחתו

שיהיו להם ברכות בטוב הנראה והנגלה בכל מכל כל, ושירוו מהם הוריהם אידישע חסידישע נחת

לימוד התורה יומם ולילה

היכל הלימוד
תפארת יצחק
שע"י יגדיל תורה

מוקם ב574 אמפייר בולברד.
פתוח 20 שעות ביממה
בשעות 6:00 בבוקר עד 2:00 בלילה
(בכל יום בשבת ובחול)

www.MaamarOnline.com